

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 19 (1852)

П'ятниця, 8 травня 2015 р.

Видавється з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

ЧОГО ВИ ПРАГНЕТЕ, ГРАБІЖНИКИ З ПУСТЕЛІ? ЧОГО ВИ ЛІЗЕТЕ В КВІТУЧИЙ НАШ ГОРОД?

Чи не надієтесь,
що славний наш народ
Подасть вам хліб і сіль
на золотій тарелі?

О, по-належному
ми зустрічаєм орди
Гостей, не кликаних
у край наш на ралець!
Ми вержемо вогонь,
залізо і свинець
На лапи їх будні,
в оскаженілі морди.

Рахунки давні в нас.
Нам не забути довіку,
Як чобіт їх топтав
України лани, —
Та пам'ятають же,
напевне, і вони,
Як гнав їх наш народ
роздібну силу дику.

За кожну п'ядь землі,
за кожен зойк дитяти,
За слози матерів,
за рідну братню кров
З нас кожен — чуете? —
себе віддать готов,
Та й камінь неживий
волає до відплати.

Шалійте! Землю рвіть
отруйними зубами!
Сичіть гадюками
і вийте, як вовки, —
Вам не уникнуть
покарної руки!

Над вами — тьма і кров,
а сонця світ — над нами!

Ці полум'яні рядки Максим Рильський написав у 1941 році, а вони ніби про сьогодні! I особливо болюче й пронизливо це відчувається на охопленому неоглошеною війною Донбасі, а ще — в окупованому Криму, де ці рядки прозвучали незадовго до нинішнього ювілейного Дня Перемоги.

Юні актори дитячої зразкової театральної студії «Світанок» із Сімферополя під керівництвом за-

служеного працівника культури України Алли Петрової поставили

літературно-музичну композицію «Непрочитані листи» за творами Олександра Довженка, Максима Рильського, Костянтина Симонова, Саломеї Неріс. Хрестоматійне «Жди меня» К. Симонова у пере-

кладі українською Юрія Гончаренка, уривок з Довженкової «України в огні»... Напевне, не було в залі глядачів, які б не розуміли, яка страшна паралель пролягає між минулим і сьогоденням, яке чорне криваве лихо — навіть після 70 літ перемоги над ним! — продовжує загрожувати кожній людині і всьому людству — і взагалі життю на Землі.

Як з цим злом боротися, як його подолати? «Світанківці» не грали свою виставу, вони до надриву, до сліз переживали те, що заклали у проникливі рядки і Рильський, і Симонов, і Довженко. I у глядачів стояли в очах слози... Скільки їх ще треба, тих сліз, щоб втопити у них війну!

Спасибі тобі, «Світанку», за те, що навіть у прикро скам'ялому до України Криму ти своїм юним мистецтвом пробиваєшся до людського у людях і змушуєш їх думати й переживати. Значить, не все ще втрачено, ще маємо шанс, і Перемога — справжня, невідворотна й остаточна — таки настане!

Тож з Днем Перемоги усім на!

Фото В. Качули

«ДУМАЮ, ВЕТЕРАНАМ СОРОМНО ЗА ЗАЯВИ, ЩО ВІЙНУ ВИГРАЛА ОДНА РОСІЯ...»

ВОЛОДИМИР ТАЛАШКО — АКТОР З ФІЛЬМУ «В БІЙ ІДУТЬ ОДНІ СТАРИКИ» —
ЗНЯВСЯ У ПАТРІОТИЧНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ РОЛИКУ

Володимир Талашко завершує інтерв'ю словами «Будемо жити!». Цю фразу пам'ятають всі глядачі фільму «В бій ідуть одні старики», а це — мільйони людей, адже стрічка про «співчу експедицію» була однією з найпопулярніших у радянському кіно про війну.

Перемога у Великій Вітчизняній широко використовується нинішньою російською пропагандою в конфлікті з Україною. Вигаданий символ перемоги — георгіївська стрічка — стала розпізнавальним знаком проросійських збройних загонів, а українські війська, які пристоять їм, часто описують як «фашистів».

Ще кілька років тому, до конфлікту з Україною, Володимир Путін, відповідаючи під час прямого телевізійного ефіру на запитання байкера Залдостанова (Хірурга), сказав, що Росія перемогла б у Великій Вітчизняній і без України.

Соціальний ролик, знятий в Україні напередодні 9 травня, може завдати удару по цих затишних уявленнях російського суспільства про те, що Росія зараз продовжує справу переможців у Великій Вітчизняній, «воюючи з фашистами на сході Україні».

В Україні це бачиться зовсім інакше, і ролик — тому підтвер-

дження. У хвилинному фільмі літня людина одягає свою військову форму з орденами, щоб святкувати 9 травня, а його онук вибуває до АТО на схід країни боротися за Україну, і саме він у Києві виглядає наступником радянських солдатів-переможців Великої Вітчизняної.

Аktor, який знявся у ролiku, — Володимир Талашко — народився одразу після війни, виріс на Донбасі, там, де протягом минулого року точилася бої, і каже, що неможливо було уявити, що війна до України прийде зі східних кордонів.

Аktor сам пропонував, щоб у ролiku до 70-річчя Перемоги

використовувався образ старшого лейтенанта Скворцова з фільму «В бій ідуть одні старики».

І йому не подобається твердження, що Росія могла б перемогти у Великій Вітчизняній самостійно.

— Можливо, справді, левова частка перемоги тієї великої — за російським народом, але відмести сьогодні, образити інші народи, і вірмен, і грузинів, і євреїв, і українців, говорити, що перемогу міг здобути нехай і великий російський народ, — це досить нетактовно. Мені не здається, що так думає російський народ, що Росія виграла б війну самостійно. Це — несправедливо і неправильно, а головне, це — брехливо...

(Продовження
на 7-й стор.)

«Я МРІЯВ ВІДСВЯТКУВАТИ ДЕНЬ ВЕЛИКОЇ ПЕРЕМОГИ ЗІ СВОІМ ОНУКОМ...»

Режисер стрічок «Мамай» і «Поводир» Олесь Саїн відзначив ролик до Дня пам'яті та Дня Перемоги над нацизмом із Іваном Залужним, 97-річним ветераном Другої світової війни, полковником, морським піхотинцем.

«Цього року я мріяв відсвяткувати свято 9 травня, День Великої Перемоги, зі своїм онуком, лейтенантом Національної гвардії. Ale він загинув у бою, захищаючи свою Батьківщину. Мій внук часто говорив, що я теж буду захищати Батьківщину, як мій дід захищував. Не раз говорив: готовий віддати життя за свободу своєї України», — каже у кадрі Іван Залужний.

Торік Іван Анікійович поховав онука, 24-річного Івана Гутника-Залужного. Лейтенант загинув у бою у ніч на 10 серпня під час обстрілу терористами блокпоста біля Амвросіївки Донецької області. Молодий вояк перебував у засідці та відкрив вогонь по бойовиках, що підкрадалися. Так врятував життя підрозділу із 50 осіб.

Іван Гутник-Залужний мешкав у Запоріжжі. Коли розпочалась російсько-українська війна, один із перших записався добровольцем в АТО. Через війну відклав весілля, призначене на 7 червня.

Як говорив на похороні Іван Анікійович, його онук був вихованій у любові до Батьківщини і до рідного міста, і тому не міг вчинити по-іншому. «Я не загинув у Вітчизняну від рук гітлерівців, а сьогоднішні фашисти страшніші і гірші колишніх. Вони знищують своїх сусідів і братів. Як і тисячі українців, я звільняв Росію, яка тепер вбила моого внука, і продовжує вбивати молодих солдатів. Росіє, схаменіся, зупинись, вистачить горя. Росіяни, зупиніть Путіна!» — зі слізами на очах зажадав ветеран ВВВ.

На фото Іван Залужний тримає орден «За мужність» III ступеня. Ним посмертно нагородили його внука...

Володимир ТАЛАШКО:

Ділу, приймі! З сим тома тобо, дідуся! Ти як там, хотієш?

Володимир Талашко і Леонід Биков

КРИМСЬКА СВІТЛІЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта" "БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ"

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди по-
діляє думки авторів публі-
кацій, відповідальність за
достовірність фактів не-
суть автори.

Рукописи не рецензують-
ся і не повертаються. Ли-
стування з читачами - на
сторінках газети.

Матеріали для друку
приймаються в електрон-
ному вигляді. Редакція
залишає за собою право
скорочувати публі-
кації і редагувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Віддруковано в ТОВ
«МЕГА-Поліграф»,
м. Київ, вул. Марко
Вовчок, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@mega-
poligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журналне
видавництво»

03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 3712800300584
в УДКСУ у м. Києві
МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniictvo@gmail.com

Розповсюдження,
передплата, реклама:
тел. +38(044) 498-23-64;
+38 (050) 310-56-63

ЯКЩО РОСІЯ НЕ ПОВЕРНЕ КРИМ, ЄС АКТИВІЗУЄ САНКЦІЇ

Якщо Росія не дотримува-
тиметься режиму повного при-
пинення вогню і не поверне
Крим, ЄС має активізувати
санкції та розглянути можли-
вість надання Україні оборо-
нного озброєння. Про це
йдеся у проекті резолюції,
схваленому Комітетом Євро-
парламенту у закордонних
справах.

«Якщо Росія продовжува-
тиме дестабілізацію ситуації
на Донбасі і не відмовиться
від анексії Криму, ЄС має
активізувати санкції проти неї
і розглянути можливість на-
дання Україні оборонної зброї
та іншої військової допомо-

ги», — йдеся у повідом-
ленні, опублікованому на
сайті Європарламенту у вів-
торок, 5 травня.

«Повернення Криму є дуже
важливим для довгостроко-
вого співробітництва Євро-
союзу з Росією», — мовиться
у резолюції.

Депутати висловили зане-
покоєння переслідуванням
кримських татар на півост-
рові, яке почалося після оку-
пації Криму, а також занепо-
коєння через тиск Росії на
східному кордоні ЄС.

Ця резолюція, яка є полі-
тичною заявкою, буде по-
ставлена на голосування

Європарламенту на сесії у
червні.

Відносини між Москвою та
Західом погіршилися мину-
лого року після російської
анексії Криму. Україна і За-
хід звинувачують Росію у
підтримці проросійських се-
паратистів на Донбасі. Моск-
ва ці звинувачення відкидає,
заявляючи, що на Донбасі
немає російських військових,
але є «добровольці».

Міжнародна спільнота за-
провадила санкції проти
Росії після анексії нею Кри-
му у березні 2014 року. Пі-
сля перших обмежувальних
заходів їх кілька разів поси-
лювали. Санкції проти Росії
запровадили, зокрема, США, Канада, ЄС, Австра-
лія і Швейцарія.

нок міжнародних дононів.

«Цей фонд має бути створений за законом
України, і думаю, що джерелами фінансу-
вання мають бути державні кошти в невели-
кому обсязі, можливо, лише на адміністру-
вання, щоб він розпочав роботу. Другим джерелом мають бути міжнародні дононі...» —
сказав Чубаров.

Голова Меджлісу також наголосив, що дже-
релом деокупації Криму мають стати репа-
рації, які сплачуватимуть Росія.

«Трете джерело — репарації, які очікують
Росію і матимуть колосальний обсяг. Проте,
щоб до цього дійти, треба все поставити не
лише на професійний, а й на міжнародний
характер, маємо зауважати фахівців з різних
країн», — додав Чубаров.

ГОТОЙ САНИ (І ФОНД) ВЛІТКУ!

Україна має найближчим часом створити
фонд реінтеграції Криму для того, щоб мати
чіткий план дій після звільнення півострова.
Про це під час прес-конференції в «Укрін-
формі» повідомив голова Меджлісу кримсько-
татарського народу Рефат Чубаров.

«Тепер вже треба створювати фонд реінтег-
рації Криму. Уявіть собі, що Крим буде
деокупований, а ми в цьому не сумніваємо-
ми до того маємо готовуватись, щоб довго не
думати, що робити вже із звільненим Кри-
мом. Там буде багато проблем, які вимагати-
муть багато коштів», — сказав Чубаров.

Він також припустив, що такий фонд має
бін фінансуватися з держбюджету та за раху-

ном міжнародних дононів.

«Цей фонд має бути створений за законом
України, і думаю, що джерелами фінансу-
вання мають бути державні кошти в невели-
кому обсязі, можливо, лише на адміністру-
вання, щоб він розпочав роботу. Другим джерелом мають бути міжнародні дононі...» —
сказав Чубаров.

На даний момент у музеї зберігалася колекція, присвячена поверненню кримських татар
до України наприкінці 1980-х — на початку 1990-х років.

10 травня Національний музей історії України представить зібрані впродовж місяця силами
активістів та громадян експонати виставки-інсталяції, які переважно є відсканованими
копіями існуючих фотоматеріалів, надісланих на адресу музею від жителів окупованого
Криму. На сьогодні зібрано близько 100 фотографій.

УКРАЇНСЬКА ХУДОЖНИЦЯ ВИПРАЛА ПРАПОР КРИМУ У МОСКВІ-РІЧЦІ

Українська художниця з
Криму Маша Куликівська у
столиці Росії провела мисте-
цьку акцію і випрала у Москві-
ріці прапор Криму, повідомляє «Крим.Реалії».

М. Куликівська власноруч
виготовила прапор. Акція
розпочалася на Московському
мосту, далі художниця спустилася на вулицю Кримський
вал і пройшла до Москві-ріки, в якій випрала прапор, змиваючи кольори.

«Кримський прапор скла-
дається з трьох смуг — бла-
китна, широка біла і червона
тонка... Біла смуга означає
мир, рівність, свободу всіх
національностей, що проживають
на території Криму, свободу віросповідання, мов-
них уподобань. На сьогоднішній
день ми маємо утиски

усіх національностей, крім
російської», — розповіла Ма-
ша Куликівська.

«Я вимиваю ці фарби, тому
що межі Криму на сьогоднішній
день ментально роз-
пливлися. Крим — це біла

пляма на мапі світу. Росія,
відібрала його, кинула. Там
нічого не розвивається, люди
змущені виживати, про це
ніхто не говорить, бо страшно», —
додала українська ху-
дожниця, яка виросла у Керчі.

У КРИМУ ПРЕЗЕНТУВАЛИ ВІДКРИТТЯ «УКРАЇНСЬКОГО КУЛЬТУРНОГО ЦЕНТРУ»

7 травня у Сімферополі
активісти презентували
створення «Українського
культурного центру», який
буде відроджувати на пів-
острові українську мову та
культуру, інформує «Крим.
Реалії».

Як повідомили на прес-
конференції організатори
центр, головним його
завданням буде «об'єднан-
ня розрізненого українсь-
кого народу на Кримсько-
му півострові».

«Українська культура в
Криму зазнає асиміляції,
тому ми ставимо завдан-
ням збереження української мови на півострові, крім
того, створення громадської
бібліотеки України. У
цьому питанні ми споді-
ваємося на підтримку України», — сказав один із
організаторів центру Леонід
Кузьмін.

Серед напрямків діяль-
ності організації він також
назвав проведення в Кри-

му законодавства», — сказав він. Приміщення центр
поки не має, на його орен-
ду в організаторів не ви-
стачає коштів. Активісти
сподіваються, що функціо-
нувати цій організації в
Криму допоможуть по-
жертвування.

Леонід Кузьмін і Вель-
дар Шукурджієв — одні з
тих, кого затримали на
акції пам'яті українського
поета Тараса Шевченка 9
березня в Сімферополі.

Після цього 12 березня
відбулося суд, на якому ак-
тивістам винесли покаран-
ня за використання україн-
ської атрибутики — жовто-
синіх прапорів і стрічок —
на загаданій акції. Активі-
стам судом призначені обов-
язкові роботи та позбавлен-
ня волі на 40 днів кожному.

ПУТІНСЬКА СТРУКТУРА «ПІДГРІБАЄ» «МАСАНДРУ» І КРИМСЬКИЙ ЗАПОВІДНИК

На тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим наразі експропрійовано близько 700 українських державних і приватних підприємств. Про це на прес-конференції в «Укрінформі» заявив представник Наглядової ради Майдану закордонних справ Андрій Клименко.

«За самими попередніми оцінками, у нас експропрійовано 400 державних і 300 приватних підприємств у Криму», — сказав він. При цьому Клименко висловив думку, що загальна сума збитків, завданіх Українській державі від окупації Криму, складає близько трильйона доларів.

Експерт визначив чотири етапи «націоналізації» підприємств в Автономній Республіці Крим. Зокрема, на першому етапі, за його словами, відбулася експропріація у власність окупованої кримської влади українських державних підприємств та підприємств екс-губернатора Дніпропетровщини Ігоря Коломойського, а на другому етапі були «націоналізовані» вже інші приватні підприємства.

Сьогодні, на думку Клименка, триває третій і четвертий етапи експропріації, коли спочатку взяті у власність так званої Республіки Крим держдани, Кримський природний заповідник в Алушті та завод «Масандра» передаються на баланс Управління справами президента РФ, а деякі інвестори оголошують про свій намір увійти на територію АРК. Як приклад він навів оприлюднення Татарстаном інформації про намір вкладати кошти у розвиток кримських електростанцій.

Крім того, експерт зауважив, що незабаром на півострові може виникнути проблема з відчуженням квартир, дач, гаражів, що належать громадянам України, які проживають на материковій частині нашої держави.

«Ніхто ніколи не рахував, скільки десятків тисяч об'єктів власності у вигляді квартир, гаражів, елінгів тощо там перебувають у власності громадян України, які живуть на матер

8 ТРАВНЯ

УКРАЇНА ВІШАНУЄ
ПАМ'ЯТЬ ЗАГИБЛИХ
У ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ,

9 ТРАВНЯ —

ВІДЗНАЧИТЬ ПЕРЕМОГУ
МАРШЕМ
ВІЙСЬКОВИХ ОРКЕСТРІВ

Україна цього року вперше спільно з іншими демократичними державами відзначатиме 70-ту річницю Перемоги над нацизмом у Європі. 8 травня — День пам'яті та примирення, 9 травня — День Перемоги, 2 вересня — 70-ту річницю завершення Другої світової війни, повідомив на брифінгу заступник Глави Адміністрації Президента України Ростислав Павленко.

8 травня за підтримки Адміністрації Президента України та Інституту національної пам'яті в Києві пройде церемонія вішанування пам'яті жертв Другої світової війни.

Ростислав Павленко наголосив, що 7 квітня з ініціативи Адміністрації Президента стартував проект «Маки пам'яті», презентація якого відбулася за участі дружини президента Марини Порошенко. Проект відроджує надзвичайно популярним в Україні. Слоган «Пам'ятаємо. Перемагаємо», який народився у стінах Адміністрації Президента, отримав своє продовження в проектах ЗМІ, громадських та урядових ініціативах. «Популярність проекту говорить про те, що ми на правильному шляху», — зазначив заступник Глави АПУ, подякувавши при цьому партнерам проекту — Інституту національної пам'яті та Українському кризовому медіа-центрі.

Вранці 8 травня планується урочисте засідання Верховної Ради за участі Президента України.

Офіційна церемонія відзначення Дня пам'яті та примирення розпочнеться о 22.00 з виступу Президента України на площі біля приміщення музею Великої Вітчизняної війни. Годину триватиме меморіально-мистецька програма «Голоси Героїв». У програмі візьмуть участь Ансамбль пісні й танцю Збройних Сил України, «Піккардійська терція», «Тельнюк: Сестри», «Kozak System», «Кому вниз» та інші колективи.

О 23.01 в Україні пройде міжнародна акція пам'яті «Перша хвилина

миру», після чого буде запалена чаша «Вогонь Слави». «Відзначення першої хвилини миру — загальноДругої світової війни, до якої ми з радістю приєднуємося. Саме о 23.01 сімдесят років тому набрав чинності Акт про капітуляцію Третього рейху», — пояснив член організаційного комітету Євген Нищук.

Програма 9 травня буде більш насиченою. Як повідомив Євген Нищук, з 9-ї ранку громадські організації планують проведення флешмобу на Хрещатику — з поштових коробок на всю вулицю буде викладений слоган «Пам'ятаємо. 1939-1945. Перемагаємо». Протягом дня волонтери та громадськість матимуть змогу наповнювати коробки гуманітарною допомогою, яка пізніше буде надіслана на схід України.

Офіційна частина відзначення почнеться об 11.00 у Парку Слави. Після покладання квітів до Могили невідомого солдата відбудеться марш військових оркестрів, що пройде від Площі Слави до музею Великої Вітчизняної війни. Участь у марші візьмуть не лише українські колективи, а й оркестри з інших країн. Таким чином започатковується традиція параду військових оркестрів, де будуть представлені не лише національні, а й закордонні виконавці.

Об 11.30 на території музею п'ятсот новобранців ЗСУ складуть присягу на вірність Українському народові у присутності Верховного Головнокомандувача Збройних Сил — Президента України. З 12:10 до вечора триватиме святковий концерт.

Низка столичних парків з 18.00 стануть сценами для закордонних оркестрів. Так, Маріїнський парк

на годину перетвориться на парк Польщі, де грватиме Польський військовий оркестр, Ботанічний сад ім. академіка Гришка — на Естонський парк, парк Шевченка — на Йорданський парк, а Голосіївський парк — на Литовський парк. Парк Перемоги на Дарниці стане парком Сербії.

Ростислав Павленко наголосив на тому, що 8-9 травня у Києві будуть запроваджені посилені заходи безпеки, та перепросив за можливі незручності.

Відзначення 70-ї річниці Перемоги над нацизмом завершиться 11 травня прем'єрою документальної стрічки «Аеропорт», яку о 20.30 транслюватимуть усі ключові телеканали.

«Надзвичайно важливо, що Україна відмовляється від застарілих радянських традицій. Сьогодні ці традиції використовуються проти нас російською пропагандою — саме вони допомагають Росії захотити занурити власну країну у вир нової війни — війни проти України», — зазначив голова Інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович. Він наголосив, що заходи, які проводитиме Україна на відзначенні річниці Другої світової війни, на відміну від російських, будуть спрямовані не на демонстрацію агресії та військової міці, а на вішанування пам'яті загиблих.

«Ми не збиремося змагатися з Росією в масштабах святкування та виводити на парад нові літаки. Це — не обличчя України. Ми маємо показати справжній характер українців — миролюбій нації, яка, однак, може за себе постоїти», — підкреслив Євген Нищук.

На Майдані Незалежності з ініціативи Адміністрації Президента, Інституту національної пам'яті та Міністерства освіти відбудеться дитячий флешмоб «Квітка пам'яті». Майже 600 дітей склали з повітряних кульок величезний мак — символ пам'яті про загиблих у Другій світовій війні.

Зі святом дітей привітали заступники Голови Адміністрації Президента Ростислав Павленко, голова Інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович та заступник міністра освіти Павло Полянський.

НЕ МОЖНА СВЯТКУВАТИ У МОСКВІ ОКУПАЦІЮ УКРАЇНИ!

Сьогодні Європа не може святкувати разом з Путіним 9 травня у Москві День Перемоги, піддавшись таким чином на шантаж російського агресора. Про це в інтерв'ю РАР заявила Президент Литви Даля Грибаускайте, передає власний кореспондент «Укрінформу».

«Ми є частиною вільної і демократичної Європи і не можемо піддатися на шантаж агресора. Ми не можемо погодитися на підштовхування до нової війни і святкувати окупацію України, дивлячись на демонстрацію сил російськими військами, які маршируватимуть на параді (9 травня — ред.)», — зазначила Грибаускайте.

Вона підкреслила, що після 70-ти років миру і стабільності в Європі знову виникає загроза, а «той, хто називає себе визволителем Європи, розпочав нову війну проти суверенної держави і його добре волі самостійно вирішувати власне майбутнє».

«Сьогодні людей вбивають на сході України, а пра-пор цинично окупованого Криму нестимуть на параді у Москві», — зауважила Президент Литви.

Грибаускайте наголосила, що російська агресія в Україні і відродження пострадянського імперіалізму є найбільшими загрозами для нинішньої Європи. На її переконання, Москва не зробила висновків з Другої

світової війни, оскільки не хоче засуджувати, зокрема, сталінські репресії і злочини тоталітарного режиму.

«Саме тому Кремль сьогодні ставить під сумнів післявоєнну архітектуру безпеки, погрожує знищити мир і свободу європейських народів, пробує шантажувати і ділити країни ЄС», — констатувала літовський лідер. Вона підкреслила, що сьогодні світ, як і понад 70 років тому, стоїть перед агресією імперськими намірами країни, яка є постійним членом Радбезу ООН.

За її словами, сьогодні Європі не можна легковажити загрозою з боку Росії, ознаками якої є незаплановані російські навчання поблизу кордонів країн ЄС, а також регулярні прольоти російської авіації в регіоні Балтійського моря з виключеннями транспондерами, що не дозволяє ідентифікувати літаки на ранній стадії.

Грибаускайте наголосила, що сьогодні Мінські домовленості «не діють». Вона зазначила, що українська сторона зробила багато для того, щоб положення Мінська-2 виконувалися. Водночас російські підрозділи зі своїми колаборантами на сході України продовжують порушувати умови перемир'я. «У зв'язку з цим, я не бачу передумов для скасування у червні санкцій ЄС проти Росії», — резюмувала Грибаускайте.

ІНОДІ ВОНИ ПОВЕРТАЮТЬСЯ.
НАВІТЬ З КУЛЕЮ БЕРЛІНСЬКОЮ У СКРОНІ...

...Іноді вони повертаються. Тривожні сні давнього дитинства. Про чужих солдатів, що нишпорять по хатах. Про бомбардування. Про життя в очікуванні похоронки. Навіяні фільмами і розповідями фронтовиків, ці сні перестали мучити тільки з приходом доросlosti. І твердої молодої впевненості, що мир — це назавжди. Що не знайдеться в історії другого такого ідіота, як Гітлер, і другого такого народу, який йому повірив.

А таки знайшлися...

Той, хто пустив собі кулю в лоб 30 квітня 1945-го, остаточно не помер. У новій своїй реїнкарнації він досяг заповітної мрії — поставив на коліна Росію, і тепер кожен день, вранці, десь в Ново-Огарьово, нервово збриває з верхньої губи чорну штучку.

І тому в ніч напередодні ювілею перемоги у Другій світовій до нас знову повертається передчуття Третьої.

«Іноді вони повертаються» — це не тільки про спогади. Так називався фільм жахів, побачений у переворотний час. Про прибульців із пекла, які часом забирають у нашу реальність. Фабула забулася, але ідея запам'яталася: здо неможливо вбити, його можна загнати на якийсь час у пекло. Воно обов'язково повернеться, і треба бути готовим.

І шоразу цей бій — останній.

Наприкінці 80-х ми остаточно розпрощалися зі сталінізмом. Так здавалося. Повірили, що ГУЛАГ не повториться ніколи. Але ось портрет убивці знову виносять на демонстрації. У центрі Сімферополя городять до 8 травня меморіальну стіну Сталіну. До його канонізації поступово підводить РПЦ.

За те, що негідниками такі почесті? За те, що, воюючи з «західним содомітством», вбивав у радянську людину «християнську мораль». Не вірите? Прослухайте патріарха Кирила. «За радянських часів... мораль нерелігійного суспільства збігалася з релігійною мораллю», а в комуністів і християн «багато моральних принципів були схожі», — смирено проповідує святіший напередодні 1 травня.

Ще трохи, і кати КДБ стануть праведниками...

А 15 років тому, в 2001-му, ми сміялися над купкою пенсіонерів, які мріяли про «повернення України в СРСР», і для цього готували захоплення Чорнобільської АЕС, грабіж Кіївського водосховища, магістральних трубопроводів. А потім збиралися «спрямувати на Київ військові частини, які перейшли на їхній бік». Серед них, хто закликав «до зброя», були помічники народів-комуністів, ветерани ностальгічного «Союзу радянських офіцерів», російський генерал-лейтенант Олександр Козлобаев. Ми відкрито сміялися з поїтінами «путінців», із СБУ, яка висмоктала з пальця «справу грибників» (стрілки на вилучених у них військових картах вони пояснювали як познаки «грибних місць»). Тоді нам було весело. Українські незалежності виповнилося ціліх 10 років, і ми вірили: імперська минута згинула назавжди...

Вони переконують нас у тому, що треба дружити з Путіним, миритися з Моторолою, любити Кисельова і слухати Кобзона. Що заради спокою і стабільності треба змиритися з втратою Криму, забути про ЄС і НАТО, посміяти над чорноморським Обамою й обговорити все по любовно в «міжсобойчику».

І готуються розставити все по поличках: російську мову — другою державною, Україну — федеративною, добровольців — розброєними, Донбас — своїм.

І хіба не чудовенько нам буде жити в одному культурному просторі з тими, хто зрубав з університетської стіни пам'ятний знак Васілю Стусу і вішає ікону Сталіна, — і спільно навчати діточок любити Україну?

А ми ж то думали, що перемогли. Повірили, що минуле відмирає саме, і йому не потрібен контрольний постріл. Нам здавалося, що, чим довшим буде шлях, тим вільнішою дорога і тим більше очіх іти з нами. На жаль, Майдан не став очищеннем, а лише короткою ремісією в затяжній хворобі тисячолітнього царювання корупції і зла.

Так що ж сісти і заплакати? І відчуття, як ватяними стають ноги? І серця?

Ні змиритися, ні примиритися вже не вийде. Ми повинні бути готові до найжорсткіших боїв. Хоча б тому, що, «чим більше ми готові до можливих бід, тим менша ймовірність, що вони трапляться». Так колись говорила Маргарет Тетчер.

Ми зобов'язані йти своїм шляхом, яких би втрат це не коштувало. Не боячись погроз атомної війни. І нерозуміння Заходу. Залишивши за спину тих, хто гальмує. Хто, повернувшись із забуття, тягнє туди нас.

ЗАМІСТЬ ПОДЯКИ ЗА ПЕРЕМОГУ – ДЕПОРТАЦІЯ

На долю кримського татарина Решата Садреддінова випало майже усе: вийти живим з пекла війни, дійти з радянською армією до Берліна, а пізніше переконатися на власні очі, як влада, що покликала його на передову лінію фронту, водночас позбавила Батьківщини та прирекла на смерть його родину. Сьогодні він знову живе на рідній землі, але чи відчуває себе вдома?

93-річний полковник Садреддінов каже, що й уявити собі не міг, що на власні очі зможе побачити підготовку до 70-ї річниці Перемоги. У двадцять років його, хлопця, який мріяв бути вчителем рідної, кримськотатарської мови, у 1941 році забрали до Севастопольського зенітно-артилерійського училища, а за шість місяців підготовки ново-спечених командирів відправили на фронт.

Після однієї з найзапекліших битв Другої світової, відомої як Курська дуга, з 74-х осіб особового складу батареї під командуванням Садред-

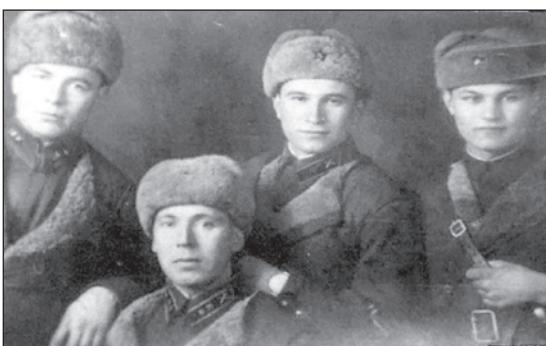
динова у живих залишилося 15 людей, яких вдалося вивести з тилу ворога. За проявлену мужність бійців батареї представляють до бойової нагороди. Усіх, окрім командира.

«Мене представили до Ордена Бойового Червоного Прапора. І коли прийшла відповідь, всі мої солдати й офіцери отримали нагороди, а для мене нічого немає. Я поцікавився у начальника штабу полку, в чому справа. А він мені каже: «Ваш нагородний лист не схвалений фронтом. Хіба ви не знаєте, що всіх кримських татар у травні вислали з Криму?». Тільки тоді я дізнався, що кримських татар депортуювали», – розповідає ветеран війни, 93-річний полковник Садреддінов.

Після капітуляції Німеччини підрозділи, в яких перебував Садреддінов, перекинули до Австрії. Тоді й

вдалося отримати звільнення, щоб поїхати додому, до Сімферополя. Ті, що він побачив там, вразило: ніде немає жодного кримського татарина. Зопалі він поптрямував до будівлі НКВС, одягнений у форму, з орденами, медалями, з нагородним «ТТ».

«Підходить до мене якийсь чоловік і каже: «Такі, як ви, офіцери кримські татари приїжджали два місяці тому, вимагали пояснити,

чому їхні сім'ї вислали. А їх, людей 200–250, посадили на автобуси, вивезли під Карасубазар і розстріляли під Білою скелею», – згадує депортований ветеран.

За три дні Решат Садреддінов з'ясував, що його рідні перебувають в Узбекистані, в місті Бекабад. Приїхавши туди, він знайшов їх у землянках, голодних і хворих.

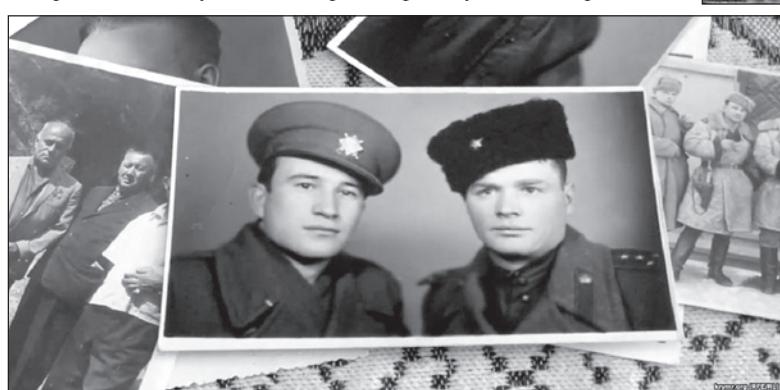
«Народ жив у жахливих умовах. У тих землянках до цього тримали полонених німців. Полонених перевели в кращі умови, а замість них розмістили прибулих кримсь-

ких татар. Серед місцевих узбеків була проведена велика пропагандистська робота. Їх запевняли, що до них везуть зрадників, з ними треба поводитися як з ворогами народу. Щодня вмирало багато людей», – згадує фронтовик.

Майже 25 років тому Решат Садреддінов разом з родиною повернувся до Криму, багато років є заступником голови Бахчисарайської ради ветеранів війни. У його сім'ї – троє дітей, п'ять онуків і десять правнуків. Нещодавно 93-річний ветеран поставив свій підпис під листом ветеранів-кримських татар до президента Росії Путіна з проханням відновити мовлення єдиного кримськотатарського телеканалу «АТР». «Ми не знаємо, як пояснити своїм онукам, чому вони більше не можуть дивитися програмами кримськотатарською мовою», – зокрема, написали ветерани кримські татари.

**Мустафа ЧАУШ
«Крим. Реалії»**

КРИМСЬКА ПЕРЕМОГА

Напередодні 9 травня весь Крим занурився у військово-патріотичний екстаз. На ринках, площах і в переходах Сімферополя і Севастополя партійні активісти та промоутери роздають георгіївські стрічки, попутно пояснюючи, як правильно їх пов'язувати на сумки, велосипеди і машини. Мало не з кожного рекламиального банера на автомобілістів і пішоходів дивляться зображення ветеранів в оточенні комуністичної символіки.

Сімдесятирічча великої перемоги як центральний елемент ідеології «руського світу» на півострові розкручують із небаченим розмахом. Ні до річниці кримського референдуму, ні до дня народної єдності, ні до жодного іншого політичного свята влада не підходила з подібною увагою, залученням такого адміністративного ресурсу і схожим масштабом ритуальних дій.

Сімдесят років – великий термін. За цей час усі країни-учасниці конфлікту встигли одужати, вийти з мілітарної логіки розгляду історії, виробити принципи мирного існування і дійти висновку про пріоритет людського життя над прагматичними політичними цілями. А ось у Росії (а з її подачі і в Криму) тривала тотальна воєнізація свідомості.

Головне – перемога! Мирне небо над головою потрібно постійно відвідувати зі зброєю в руках, даючи завзятий опір противникам (всім, хто перебуває за кордоном, а особливо – ненависному Заходу).

Так, може бути, Росія – не найбільш розвинена на країна. Так, є проблеми у всіх без винятку сферах економіки, проте саме 70 років тому перемогли в тій війні. Таку картину світу досить успішно нав'язують росіянам, саме її приймають і досить успішно продукують конформісти, дотримуючись правил системи.

Школярі мають військово-патріотичні сюжети, в бібліотеках проходять засідання пропрезидентських організацій а-ля «Молода гвардія», на яких поети декламують вірші про всі тяготи війни. Мами в'яжуть прикраси у стилістиці

георгіївських стрічок і гордо прикрашають однорічних дітей анти-майданівською символікою.

Ta не за горами 100-та річниця перемоги. Зовсім скоро в живих не залишиться жодного ветерана, жодної дитини війни. Натомість, як і раніше, будуть оповідачі легенд, ті самі носії стрічок.

Саме вони вже зараз безсовісно експлуатують народну пам'ять, безцеремонно переписують історію, що пам'ятає всі жахи війни, і нахабно прикривають нинішні гріхи російської влади колишніми подвигами великих старих.

I хоча ця тема досить педантична, по-справжньому Росія зміниться не тоді, коли створений Володимиром Путіним режим кане в лету, не тоді, коли забороняє КПРФ і почнуть зносити пам'ятники Леніну, а коли День Перемоги перестане виконувати роль щорічного загальнодержавного карнавалу на славу Кремля.

У той час, як Україна хоч і незграбно, але послідовно відмовляється від виразок комуністичного минулого, Крим (слідом за Росією) все більше у нього занурюється.

Київ, незважаючи на всі внутрішньополітичні ризики, почав масштабну кампанію зі зміні самого сенсової дати. Скорбота за мільйонами загиблих і спогади про військову доблесть, життєво необхідну українцям у нинішній час, – ось нова формула «травневих свят». Країна вперше відзначатиме День скорботи і День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні, остаточно відмовившись від тематики Великої Вітчизняної війни.

На півострові все зовсім інакше: плакати від КПРФ із портретом Сталіна сприймаються як норма, а заяви Сергія Аксёнова щодо української влади в дусі «ми будемо допомагати забити цвях у кришку труни нацизму» створюють навколо 9 травня неприємний флер політичного протистояння, розширюючи зону ментальної невідповідності самих кримчан.

Жителям республіки вже зрозуміло, що Україна не збирається скасовувати святкування Дня Перемоги на державному рівні. Але

ТИМ

ЧАСОМ...

КОМУНІСТИ ВСТАНОВЛЯТЬ У СІМФЕРОПОЛІ МЕМОРІАЛЬНУ ДОШКУ ПАМ'ЯТІ СТАЛІНА

Дошку встановлять на фасаді будівлі Кримського республіканського комітету Компартії Російської Федерації (вул. Долгоруківська, 10-а). Урочисте відкриття відбудеться 8 травня, – повідомляє сайт «Крим Медіа».

Як розповів перший секретар Кримської регіональної організації КПРФ Олег Соломахін, меморіальну дошку встановлять на пам'ять про прибуття Йосипа Сталіна до Сімферополя для участі в Ялтинській конференції 4-11 лютого 1945 року.

«У зв'язку з тим, що керівництво залізничного вокзалу Сімферополя у м'якій формі відмовило нам у встановленні пам'ятної дошки про те, що 1 лютого 1945 року Йосиф Віссаріонович Сталін прибув на залізничний вокзал, нами в подальшому було ухвалено рішення виготовити цю дошку і розмістити її на будівлі кримського регіонального відділення КПРФ. Ми вирішили, що обов'язково повісимо цю таблицю й увічнимо той факт, що видатний радянський діяч Йосип Сталін був у Сімферополі», – сказав Соломахін.

Нагадаємо, що 5 лютого у Криму біля Лівадійського палацу відкрили пам'ятник учасникам укладення Ялтинських угод 1945 року – керівникам СРСР, США і Великої Британії Йосипу Сталіну, Франкліну Рузельту та Вінстону Черчиллю...

відмова Києва від використання комуністичної символіки викликає у кримчан серйозний дисонанс. «Спільна перемога» над одним ворогом у їхній свідомості ніби ділиться на часткові, і тим самим приводить людей у подив.

I ось цей стан заміншення найкраще відображає ставлення Криму до України. Це – погляд відлюдника на життя поселення, яке він нещодавно залишив, але не перестав себе з ним асоціювати.

Диво ж, але, можливо, в Україні невдовзі нарешті настане час, коли політичні сили перестануть задовівати тему Великої Вітчизняної (або Другої світової) війни з метою електорального просування, використовуючи народний біль для збору голосів.

A ось кримські відлюдники на це розраховувати не можуть, адже вже зараз зрозуміло, що минула слава залишиться предметом політичного торгу. Про це свідчить піар-кампанія комуністів, приурочена до знаменної дати. Враховуючи, що найближчі парламентські вибори в Росії відбудуться в 2016 році, спостерігати за ними якось зовсім неприємно.

Коли напередодні 9 травня замість ветеранів на рекламних щитах з'являються майбутні кандидати на одномандатних округах (зараз Олег Соломахін очолює республіканське відділення КПРФ у республіці), можна говорити про региональну політичну культуру, яка дійсно визначила для себе вектор, абсолютно відмінний від українського.

Це називається просто: кримський День Перемоги. I це – справжній сором!

Лев АБАЛКІН, кримський політолог
<http://ua.krymr.com/>

МЕДЖЛІС ПОВІДОМИВ

ПРО МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ ЖАЛОБНОГО МІТИНГУ В ПАМ'ЯТЬ ПРО ЖЕРТВИ ДЕПОРТАЦІЇ

Меджліс кримськотатарського народу подав у міську адміністрацію Сімферополя повідомлення про проведення жалобного мітингу пам'ять про жертви геноциду кримськотатарського народу – депортaciю 18 травня 1944 року. Про це повідомляє прес-служба Меджлісу в вітвітор 5 травня на своїй сторінці в Facebook.

Місцем проведення жалобного мітингу обрали площу від території Кримського республіканського Палацу культури профспілок по пішохідній зоні, розташованій вздовж вулиці Кіївської до річки Салгір. Передбачувана кількість учасників заходу – 5000 осіб. При проведенні жалобного мітингу передбачається використання лише кримськотатарської національної символіки.

«У разі неможливості з об'єктивних причин проведення жалобного мітингу в зазначеному місці, згідно з повідомленням, Меджліс кримськотатарського народу розгляне обґрунтовану пропозицію місцевої влади про зміну місця проведення залізничного заходу», – ідеється в повідомленні.

18 травня – День пам'яті жертв депортаций кримськотатарського народу із Криму. У цей день у 1944 році до Середньої Азії з півострова відправили перший ешелон кримських татар. До анексії Криму в річницю депортаций в Сімферополі щорічно проводився всекримський жалобний мітинг, у якому брали участь десятки тисяч людей.

У 2015 році російська влад

МІЛЛІ-ФІРКА: ПУТИНА В КРИМУ ПІДСТАВИЛИ!

Підставили підло і жорстоко. Підставили там, де той і очікувати чогось подібного не міг. Як саме? На неупереджену думку аналітичної групи Міллі-Фірка Кримського інституту стратегічних досліджень (АГ М-Ф КІСД), яку викладено в статті «Зачем нужен траурный митинг 18 мая» (див. <http://www.milli-firka.org/content/DBAGKHBF/>), зробили те, зігравши на найсвятішому, а саме, забороняючи проведення траурних церемоній, присвяченіх пам'яті жертв виселення. Але ж хіба Володимир Володимирович міг піти на таке блознірство!?

Пам'ятаємо, — що жно визволивши Крим від кровожерних укропів, Його Величність Президент (ЙВП) вже 21 квітня 2014 року (практично за місяць після ДР — Доленоносного Референдуму) вдав Височайший Указ «О мерах по реабілітації армянського, болгарського, греческого, кримськотатарського і немецького народів і государственої поддережки их возрождения и развития?». Якщо не прискіпуватись до самої назви указу, яким ЙВП, окрім кримськотатарського народу, одним махом милостиво реабілітував народи одразу ше чотирьох країн (аж дивно, що ані в Еревані, ні в Софії, ні в Афінах, ні навіть в дружньому Берліні не було з цього приводу жодних масових гулянь, жодних інших виявів народного тріумфування, ба — байдужі слів простої вдячності не чули!), то вже сама поява його, на думку АГ М-Ф, була незаперечним виявом ласкавої прихильності ЙВП до кримських татар, знаменувала швидкий розвіт і благоденство народу під надійним прихистком могутніх крил російського орла.

І все б так і мало статися, якби злісні недруги не стали від самого початку ламати сакральні скрепи, вставляти палиці в колеса локомотива історії.

Хто ж насмілився на той негідний, безчесний вчинок? Чи не клята київська хунта, з її меджлісівськими агентами, а чи й — борони Всешишній — всюдиущі агенти світової Закулісї? От і не вгадали. АГ М-Ф КІСД аргументовано, як і годиться серйозним дослідникам, звинувачує в тому... чинну кримську владу. Більше того, називає винуватців поіменно. Мовою оригіналу це:

«1. Полномочный представитель Президента РФ в Крымском федеральном округе Олег Белавенцев.

2. Член Совета национальностей при Президенте РФ, советник полпреда Президента РФ в КФО, глава Сакского регионального меджлиса Эскендер Белялов.

3. Глава Республики Крым, председатель Совета министров Республики Крым Сергей Аксёнов.

4. Председатель Госсовета Республики Крым Владимир Константинов.

5. Вице-спикер Госсовета Республики Крым, член Меджлиса Ремзи Ильясов.

6. Вице-премьер Республики Крым, бывший делегат Курультая Руслан Бальбек.

7. Глава Госкомнаца Республики Крым, заместитель председателя Меджлиса Заур Смирнов.

Леле, але ж то чи не суціль вершки ЙВП кримської раті! Це що ж — це знову безсо-

вісні боляри вихошують з добрі справи государя? Якщо так, то це — справжня біда! Якщо так, то цим своїм зверненням вірна М-Ф прямо закликає до єдності Слова і Дела, мовляв, — а де там сьогоднішні малютки-туркатови?

Як би там не було, а звинувачення проросійської М-Ф, висунуті на адресу кримської влади щодо протидії президентському указу, і справді серйозні.

Так, ідеється про провалену общину 20% представництва кримських татар в органах влади, бо ж порівняно з таким за часів української влади, зазначає аналітична група, воно зменшилось в 10 разів.

А ще, вступереч самим же російським законам, взагалі ні розглядається питання про реабілітацію репресованих громадян та їхніх нащадків. Так, внаслідок «штучно створених бюрократичних перепон» не змогли повернутися в Крим, на свою історичну батьківщину, більше 5000 кримських татар; кільком сотням з них, хто такі приїхав, довелося після закінчення встановленого для іноземних громадян 90-денного строку перебування знову залишити Крим.

А ще на відміні від «масштабної роботи» (М-Ф), проведеної в сфері вирішення земельного питання за часів укропської влади 2012-2013 рр., коли було виділено 3500 земельних ділянок, а на 2014 рік планувалось виділення ще 12000 ділянок, сьогоднішні «...кримські депутати та чиновники, яким було доручено займатися вирішенням питання земельних акцій, замість демонстрації державного мислення і дій в інтересах Росії виявили гірші риси колишньої української номенклатури, спробувавши максимално запутати і ускладнити позитивне вирішення цієї соціально значущої теми. Як результат, за минулий по референдуму рік учасникам земельних акцій не було виділено жодної земельної ділянки» (М-Ф).

А ще — «Програма облаштування репресованих... провалена кримськими чиновниками в повному обсязі», зазначає АГ М-Ф, адже із запланованих для цього 800 млн. рублів було освоєно лише від 77 млн. до 300 млн., причому зачинається, що через відсутність відкритого доступу до баз даних назвати точну цифру неможливо. І це в той час, коли гуманітарна допомога світової спільноти практично припинена.

Не могла не згадати АГ М-Ф також про те, що «...різко скоротилося і число національних ЗМІ на півострові», нагадуючи «скандальний» епізод з припиненням мовлення медіа-холдингу Лену-

З ПУТИНИМ ПО ЖИТТЮ: ХІТ-ПАРАД КРИМСЬКИХ МАРАЗМІВ

На хвилі російського ура-патріотизму, породженого анексією Криму, в Росії з'явився новий напрямок дизайнерського мистецтва. Маркетологи поспішають заробити на патріотичному підйомі росіян і кримчан, поки той остаточно не згас. Естетичні достоїнства новомодних дизайнерських штучок, щоправда, сумнівні. Пропонуємо читачам хіт-парад патріотичних «прикрас», що заполонили вулиці й прилавки окупованого півострова.

У розпал «кримської весни» найбільш затребуваним атрибутом у Криму став російський прапор. Він «прикрашав» лобове скло чи не кожної другої машини. Зараз із триколорами їздять одиниці. Але зустрічаються й особливо віддані патріоти. Водій однієї сімферопольської маршрутки причепив на скло відразу 5 російських прапорів.

Біла, синя і червона фарбі рік тому були найбільш популярними в Криму. В кольори триколора «нові росіяні»-мешканці півострова перефарбовували ворота, автобусні зупинки, лавки, дитячі майданчики. Судячи з напису КПРФ на одній із вкопаних у землю шин, «бойове розфарбування» одного з дитячих майданчиків — передвіборна справа рук комуністів напередодні торішніх вересневих виборів до Держради Криму.

На першість у нашому хіт-параді білоніньо-червоного креативу претендують відразу кілька трендових речей. Мочалка за 200 рублів. Ймовірно, за задумом авторів, миття російським прапором підвішує почуття патріотизму. Компанію патріотичні мочалці можуть скласти не менш патріотичні чоловіки з написом «Росія».

І продаватися вони можуть у комплекті під девізом, наприклад: «Російський прапор — близьче до тіла!» або: «Ідеш в лазню — не забудь прапор!», або: «Помився прапором — одягни прапор!». Коштують труси-прапор 300 рублів. Вироблені в Китаї. За словами продавчині, до 23 лютого їх розбирали «на ура».

Не менш виdatній екземпляр — шапка-ушанка. Ціна — 700 рублів. Зшита за всіма канонами класичної ушанки, але відрізняється кольоровою гамою, що вже набила оскуму. На «фасаді» красується двоголовий орел.

Однак лідерство в рейтингу найбільш дивного розфарбування в кольори триколора, безсумнівно, належить організаторам святкування Масляної в Добрівській долині під Сімферополем. Там спекли 5 тисяч млинців, розкладли їх на великому столі й розфарбували в три кольори. Білу смужку прапора зробили зі сметані, синю і червону — з варення. Правда, більше схожого на фарбу. Млинцевий прапор, як водиться, швидко з'їли. Втім, у кулаурах подейкоють, що «нагорі» кримський креатив, м'яко кажучи, не оцінили. Мовляв, зажерли російський прапор! Подейкоють, що автору ідеї — голові комітету з санаторно-курортного комплексу і туризму Держради Криму Олексію Черняку — навіть поставили в провину наругу над символом держави.

Елементом постокупаційного дизайну став і організатор анексії Криму — президент Росії. Патріотичні виверти художників знайшли своє застосування на футбольках. Асортимент багатий. Путін у пілотці, Путін в окулярах, Путін з голим торсом верхи на ведмеді, оточений його ж цитатою: «Ведмідь свою тайту никому не віддасть». Такі футболки коштують 400-500 рублів — як кілограм хорошого м'яса. Чи багато у Криму знайш-

лося охочих носити Путіна на своїх грудях, покаже літо.

З Путіним у Криму стало модно... чаювати. Чашку із зображенням російського президента можна купити за 250 рублів. І тут ведмежу тематику не обійшли стороною. По сусіству з чашкою із зображенням Путіна така ж з ведмедем і написом, збудливим для патріотів: «Наша країна — наші правила», що можна трактувати і так: «Що хочу, те їй бро!».

Затяті фанати Путіна пішли далі. Один з автомобілів «посадив» президента на капот своєї машини. Путін тут зображеній під час президентської присяги. Він стоїть на кремлівській трибуні з гербом, тримає руку на конституції. Задує майорить триколор. Машина патріота, правда, не російського виробництва.

Найбільше полотно з Путіним — нашуміла картина на стіні севастопольської п'ятиповерхівки «З поверненням в рідну гавань!». Її намалювали відразу після «референдуму», об'єднавши і Кремль, і севастопольський пам'ятник затопленим кораблям. Задумам художників завадили кондіціонери. Путін у морській формі йде пшеничним полем і... тримає в кожній руці кондіціонер. З часом художники «вліли» прилади в картину, розфарбувавши їх у відповідні кольори. У січні з полотном трапився казус. У Путіна «відвалися» очі. Занепокоєні такою неприємністю керівництво «найбільш російського» міста в найкоротші терміни конфуз виправило — очі президенту відновили. А в хуліганстві, яке позбавило зору найважливішого з людей, звинуватили негоду. Однак, що відбулося насправді, досі не зрозуміло. Чи то штукатуру дійсно обвалилася, чи то очі Путіну «видряпали» інші, не російські патріоти. Але як би там не було, патріотичне полотно на місці і продовжує радувати око не тільки прихильників Володимира Володимировича. Українські патріоти сміються: Путін зображеній на тлі українського прапора, де жовтий колір символізує поле стиглої пшениці, а синій — небо.

Оксана НАУМКО

«Крим.Реалії»

Валентин БУТ,
письменник

Крим

«СПРОБИ АНЕКСІЇ ДОНБАСУ БУЛИ Б НЕЗАЛЕЖНО ВІД МАЙДАНУ...»

Однією з найцікавіших зустрічей під час моого перевання на Донбасі була зустріч із Станіславом Чорногором, головою правління Краматорської міської громадської організації «Фонд розвитку громади». Я попросив краматорчанина висловити свою точку зору стосовно нинішньої ситуації. Принаймні на звільнених територіях і станом на середину квітня.

— Чому зупинилося просування сепаратистів? Тому, що зникла опора в особі місцевих сепаратистів. В усякому випадку, вона суттєво зменшилася. Піти в рішучий наступ і ввести війська на контролювані Україною території Донецької і Луганської областей Путін, звичайно, може. Але ж захоплену територію треба буде контролювати. Припустимо, на нас посуне 20-ти або навіть 50-тичне військо. Припустимо, воно пройде через Краматорськ і, не зупиняючись, дійде до Ізюма. І що це дасть Путіну? Війна заради війни не має жодного сенсу. Вона повинна переслідувати якісь цілі, завдання. Якщо росіяни захоплять якесь територію і їм не буде на кого спертися, то який тоді сенс окупації? Путін отримає партизанську війну в чистому вигляді. Це буде як в Чечні, тільки значно гірше. Адже кавказці відрізняються від росіян, а українці виглядають як свої... Або ж тоді, щоб не помилитися, доведеться всіх мешканців окупованих територій апіорі вважати ворогами Росії. Але ж і такий підхід не є конструктивним! Звичайно, «засвіченим» українським активістам у своїх рідних містах робити нічого — їх відразу репресують або ж фізично знищать. Але ж частина людей спеціально не «світиться»... Вони нікуди не ходять — ні на мітинги, ні на зібрання патріотичної громадськості. А ось партизанити будуть... Або, як мінімум, будуть працювати на українську розвідку. І що найгірше для окупантів — цим буде займатися чимало жінок.

— Як ви ставитеся до твердження, що якби не було Майдану, то не було б і анексії Криму, не було б і війни на Донбасі?

Це — абсолютно помилкове твердження. Росія почала розробляти плани анексії Криму відразу ж після російсько-грузинської війни. Припускаю, що з 2010 року (коли Янукович став президентом) почали активно реалізуватися кремлівські плани щодо Донбасу.

ВІД ТЕРОРИСТІВ ВІДВЕРТАЮТЬСЯ НАВІТЬ СОБАКИ!

Командир роти, голова Свердловського фонду ветеранів спецназу, отаман Ісетьського козачого війська 59-річний Володимир Єфимов, позивний «Батя», в бесіді з кореспондентом «Нової газети» розповів, що життя на окупованих територіях Луганської області схоже на «Епоху мертвих» Андрія Круза.

Ополченців «ЛНР» Єфимов називає «зомбі», які харчуються за рахунок залишків життя». І не шкодує чорних фарб, описуючи тих, з ким пліч-о-пліч провів місяць: «Натуральні звірі, нікого не жаліють, займаються віджиманням, на нас дивиться не хочуть». За словами уральського офіцера, на окупованих територіях ставлення до людей зі зброєю — вкрай негативне: «Навіть собаки — і ті від нас відвертаються. Народу в містах немає, машин не видно, сірість, насторо-

ювання, що втратить зір. До речі, Давид і зараз воює за Україну, був захисником донецького аеропорту.

З імою тоді поїхала Олександр, росіянка з Пітера, журналістка. Ми багато спілкувалися з місцевими. Якраз відбулися вибори в Севастополі, і городянам нам розповідали про листівки, які були розклеєні по місту. У них писалося, які захмарні пенсії і зарплати їх очікують, коли Крим стане російським. Моя супутниця просила показати ще одну таку листівку, хотіла взяти з собою, щоб пітерці знали, наскільки класно живеться в Росії. Ми оглянули декілька будинків, обійшли понад тридцять під'їздів, знаходили різні листівки, але саме ці були вже зірвані. Стало зрозуміло, що це — маніпуляція, але багато севастопольців на неї клюнули. І зрозуміло, чому листівки висіли недовго. Бо досвідчені політехнологи знають, що з часом ці листівки можуть бути використані проти їхніх авторів.

— Знайомі львів'яни просили вивчити можливості приїду на Донбас і виступу

прохідній заводу, на перехресті вулиць тощо. По одному чи по двоє в різних куточках міста... Звичайно, треба буде виділити охорону, але це вже проблема краматорчан. Стріляти в «бандуристів-терористів» точно ніхто не буде, але образи, лайка не виключені.

— Станіславе, як ви оцінюєте знесення пам'ятника Леніну в Краматорську і мітинг після цього? Я можу сказати, що Західну Україну це загалом надихає. Але я відреагували місцеві?

— Варто було дочекатися сесії міської ради, яка мала відбутися 22 квітня. А так це була просто піар-акція місцевих «свободівців». І вони цим дуже підставили організаторів мирної ходи по Краматорську. Як сприйняли знесення пам'ятника мешканці? По-різному сприйняли. «Вата», звичайно, була проти... Треба було б це питання відкласти до закінчення війни. Звичайно, Ленін не заслуговує доброї пам'яті, тому певний символізм у події є. Але треба враховувати і настрої населення. Радикали зламали пам'ятник, а нам тут жити... Тому підкresлюю:

Станіслав Чорногор

— Я позитивно ставлюся до будь-якого руху вперед, оскільки пасивне очікування нічого не дає. Думаю, що оскільки вакансії в освітнянській сфері у нас є, то люди могли б іхати. І з Львова, і з Полтави, і з Одеси... Головне, щоб вони були патріотами. Не треба боятися, що тут вбиватимуть таких людей. Варто пробувати!

— Що може радикально змінити настрої в сепаратистських ДНР і ЛНР? Дехто радить шляхом диверсій вивести з ладу телевежі... В противному випадку ідеологічне зомбування місцевого населення не припиниться.

— Повинно бути стратегічне рішення лідерів держави. Телевежу відразу відбудують... Краще б підбити пару

дони. А поки що варто передкрити воду, газ, електроенергію... Навіщо ж годувати окупантів? Тим паче, наскільки знаю, там уже починають грабувати наші національні багатства, вже розробляється шельф...

— Чи не варто для зближення Донбасу з рештою України використовувати ті історичні фігури, які можуть бути прийнятими і на сході, і на заході? Скажімо, Михайло Петренко, автор пісні «Дивлюсь я на небо...», родом зі Слов'янська. Його й у Львові вважають своїм. А відомий актор і кінорежисер Леонід Биков з Краматорська. Він також добре сприймається у Львові, по-прикладу «радянськість» його фільмів. Але він — не шовініст, і для галичан це важливо.

— Якщо це загалом буде приятно для інтелігенції, то мало що дасть, коли говорити про категорію «совків» (чи як іх тепер називають — «ватників»), а саме останній є найбільшою проблемою Донбасу. Адже «ватники» є мегаконсерваторами, і тому тут краще апелювати до більш відомих фігур. Скажімо, якісь відомих естрадних співаків... Бо якщо про Леоніда Бикова «ватник» щось таки знає, то про Михайла Петренка точно нічого не чув. Доступніші для їхнього сприйняття більш приземлені речі (але також спільні для сходу і заходу) — пиво, горілка, хороша закуска, гарні жінки, хороші пісні... Саме на цьому можна спробувати починати вибудувати діалог. Це може відбуватися в умовах якихось масових заходів на площах — скажімо, народних гуляння на день міста. Навряд чи хтось зачепив більшінство чи тернополян, які ті підійшли до місцевих і почали побутову розмову.

— Як полегшити чи прискорити повернення Криму?

— Треба чекати розвалу Росії. Біо захопити Крим військовим шляхом неможливо. Адже росіяни захищатимуть свою територію, свої державні кор-

дядька, і вони в липні залишили рідний Донецьк.

Тесновський говорить, що Донбас спеціально «накручували», щоб довести до такого становища. Петро Володимирович дивився і російські, і українські телеканали — це жах. Але цей жах талановито зроблений. Там постійно ллють бруд на Україну. Однак люди на Донбасі це дивляться.

Петро Тесновський спілкується з іншими переселенцями із Донбасу. Вони зазначають, що в наших країн які спокійніші і добріші. Донецьк — задерикуватіші. Донбас, дійсно, особливий край нашої держави. За всі роки Незалежності там не було справжніх виборів. Давали цифру за принципом «яка треба».

Нині Петро Тесновський проводить майстер-класи для тих, хто хоче займатися і займається бізнесом.

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ
м. Ірпінь

якогось хору чи капели бандуристів. Є в цьому якийсь сенс?

— Так, це буде дуже цікаво, але така акція буде, по-перше, дорогою, а по-друге, не дуже ефективною. На такий концерт приїде 400-600 чоловік. А ось приїзд кількох молодих бандуристів міг би бути значно кориснішим. Ім варто буде виступати не на сцені будинку культури, а серед людей: на базарі, на

мое ставлення до цієї події неоднозначне.

— Як ви ставитеся до ідеї (мені, до речі, підказали її краматорчани), щоб із Західної України на звільнені землі Донбасу ішли молоді вчителі зі Львова, Тернополя, Луцька? Чи, може, краще, щоб це були мешканці центру і південного сходу — полтавчани, кіровоградці, запорожці, одесити?

Рішення підтримали депутати з усіх фракцій міської ради — регіонали, комуністи, депутат від «Батьківщини» Денис Балик і позафракційний депутат Олег Єврейський. Утримався тільки один депутат.

Нагадаємо, що Дружківка з населенням близько 60 тис. осіб у квітні минулого року перебувала під владою «ДНР».

ДОНБАС СПЕЦІАЛЬНО «НАКРУЧУВАЛИ»...

Нещодавно я познайомився з лідером Клубу підприємців Донбасу Петром Тесновським. Він займався бізнесом, проводив навчання для бізнесменів, а коли на Донбасі спалахнув конфлікт, то почав влаштовувати «круглі столи» примирення. І тут друзі попередили, що бачили його прізвище в певних списках...

У Донецьку було лише дві особи з таким прізвищем — сам Петро Володимирович і його дядько. Петро Тесновський попередив

образ дій окупантів Єфимов описав так: «Там правлять польові командири, удільні барони. Вони всі підсаджуються на якийсь ресурс: один супермаркет прихопив, інший щось зе... І всі віджимають, віджимають... Там чому так погано спраїтуть? Тому що вони не воюють. Вони накопичують ресурси. Я не відчуваю їхнього патріотичного підйому».

Від'їзд Уральського добровольчого корпусу на війну був обставлений з максимальною помпою, зазначає «НГ»: урочисте вручення посвідчень «Путівки добровольців» на вокзалі в Єкатеринбурзі, благословення священика, репортажі на телеканалах. А повернення додому було тихим. «Кілька людей вийшли з Луганська швидко і поодинці, 20 рівно через місяць приїхали до Росто-

жені погляди. Ставлення — як до окупантів. Особливо на тій території, яка звільнилася після Дебальцевого».

Образ дій окупантів Єфимов описав так: «Там правлять польові командири, удільні барони. Вони всі підсаджуються на якийсь ресурс: один супермаркет прихопив, інший щось зе... І всі віджимають, віджимають... Там чому так погано спраїтуть? Тому що вони не воюють. Вони накопичують ресурси. Я не відчуваю їхнього патріотичного підйому».

Від'їзд Уральського добровольчого корпусу на війну був обставлений з максимальною помпою, зазначає «НГ»: урочисте вручення посвідчень «Путівки добровольців» на вокзалі в Єкатеринбурзі, благословення священика, репортажі на телеканалах. А повернення додому було тихим. «Кілька людей вийшли з Луганська швидко і поодинці, 20 рівно через місяць приїхали до Росто-

жені погляди. Ставлення — як до окупантів. Особливо на тій території, яка звільнилася після Дебальцевого».

Образ дій окупантів Єфимов описав так: «Там правлять польові командири, удільні барони. Вони всі підсаджуються на якийсь ресурс: один супермаркет прихопив, інший щось зе... І всі віджимають, віджимають... Там чому так погано спраїтуть? Тому що вони не воюють. Вони накопичують ресурси. Я не відчуваю їхнього патріотичного підйому».

Від'їзд Уральського добровольчого корпусу на війну був обставлений з максимальною помпою, зазначає «НГ»: урочисте вручення посвідчень «Путівки добровольців» на вокзалі в Єкатеринбурзі, благословення священика, репортажі на телеканалах. А повернення додому було тихим. «Кілька людей вийшли з Луганська швидко і поодинці, 20 рівно через місяць приїхали до Росто-

жені погляди. Ставлення — як до окупантів. Особливо на тій території, яка звільнилася після Дебальцевого».

Образ дій окупантів Єфимов описав так:

«ДУМАЮ, ВЕТЕРАНАМ СОРОМНО ЗА ЗЯВИ, що ВІЙНУ ВИГРАЛА ОДНА РОСІЯ...»

(Закінчення.)

Поч. на 1-й стор.)

Коли я отримав запрошення і пройшов проби на цю роль, до мене приходило багато листів про те, що це як продовження фільму «В бій ідуть одні старики», друга серія. І фотографія (в роліку використовується фотографія, кадр з фільму «В бій ідуть одні старики» — ред.), яка викликала у них сумнів, літак, кашет, це ніби етап того життя тієї людини. Мій герой, дійсно, відповідає, що війна і перемога в тій війні — не однієї людини, не однієї армії, не однієї національності, війну можна виграти не тільки танками, не тільки зброєю, а ще й піснями, любов'ю, вірою і надією.

Серед тієї величезної кількості фільмів, які були зняті про війну в роки радянської влади і які сьогодні знімаються, фільм Леоніда Бикова (режисер «В бій ідуть одні старики» — ред.) тому такий сильний і такий важливий, його навіть Росія намагається долучити до своїх успіхів, хоча це — картина кіностудії Олександра Довженка, знімалася картина в Україні і про Україну теж, і про війну — в Україні... І я взяв спеціально на презентацію ролика, який відбувся в Українському домі, фрагмент фільму, де Биков каже: «Як же ви не помітили, ви над моєю Україною билися!» — «А як тут помітили?» — «Е, ні, над моєю Україною земля зеленіша і небо блакитніше». Це — Україна, не Малоросія.

Між іншим, років 25 тому ще був живий Ростоцький зі своїм знаменитим «А зорі тут тихі...», він та інші режисери представляли свої фільми — і «Баладу про солдата», і «Батька солдата» — на фестивалі, який так і називався — «Кіно перемоги». І фільм «У бій ідуть одні старики» Бикова, народного артиста України, мого земляка з Краматорська (а я з Макіївки, з Донбасу), був визнаний найкращим фільмом. Сьогодні соромно мені чути і, я думаю, ветеранам української армії, українцям, просто ветеранам соромно і прикро, що якийсь чинуша визнав, що війну виграла тільки одна нація. Це — неправда. Ні, це — наша перемога. Є така телеведуча програми «Наодинці з усіма» Юлія Меньшова в Москві на Першому каналі, я у неї був в гостях. Вона мені поставила запитання: «Ми святкуємо День Перемоги, чому наші ветерани вийдуть з гвоздиками, а ви вийдете з маками?». Вибачте, у вас гвоздики, а у нас своя квітка, яка має коріння духовності ще з Київською Русі.

— У Вас є відчуття, що зараз для України це — порівнювані речі: та війна й нинішня?

— Моя бабуся, яка пережила окупацію, пережила війну, говорила: головне, щоб не було війни. Я не думаю, що мої однолітки могли уявити, що війна може до нас прийти саме з боку російських кордо-

нів. Я зараз не кажу про російський народ, тому що я часто там буваю, багато знаю людей розумних, представників мистецтва, культури, які не підтримують кремлівські замашки. Ніхто не очікував, що війна почнеться з цього боку, тому сьогодні потрібно чесно сказати, що так, це — просто вторгнення імперських амбіцій Кремля, бо вийшов з-під впливу цільй народ.

Думаю, що ті проблеми, які виникли на Донбасі, на моїй малій Батьківщині, виникли від того, що довгі роки людей цікавали вугілля, метал, все, що можна продати і вкрадти, і мало хвилювало духовність, мало хвилювало коріння. Але дозвольте нам розбрізати з цими проблемами самим, самому народу. Моя бабуся казала: коли сім'я лається, сусідам краша не влазити, нехай разберуться самі. Я приїхав з Макіївки до Києва, не говорив українською мовою, на Донбасі говорили російською, їх ніхто не вбивав. Тому все це — вигаданий міф. Я пам'ятаю, що Ленін ще сказав — тюрма народів, імперія. На жаль, за всього хорошого, що було в колишньому Радянському Союзі, в ньому було багато і зла.

— Віз з Донбасу, у Вас яке відчуття, там багато людей хочує до Росії?

— Я був там за рік до подій, уже був Майдан у нас, але ще не було вторгнення. До речі, я нещодавно був у Росії, зараз, на жаль, напевно, вже не стану бувати часто там, але я ніде не бачив українського солдата в Росії. А російський солдат стоїть у мене під Донецьком, і в мене під Макіївкою. Мій брат, який живе в Макіївці, переживає проблеми і горе.

Донбас — це особлива стаття. Я там жив, багато людей там говорило і досі говорить російською. Але оскільки я був у Донбасі, я коли зайшов до мера міста: «Що це тає у вас?» — «Ta перестань, вони клеять дурнія, в демократію грають». І заходили чиновники, які повинні були відповісти за порядок на вулицях, служби, які за це відповідали, отримували гроші, звання генералів, усі вони говорили: «Ta нехай вони пограються в демократію». Ось вони і догралися. Правда, вони всі зараз кудись втекли, всі десь ховаються. Хоча соромно, коли

держава, старший народ, як вони вважають, ховає у себе злочинців. Я думаю, все було за залегідь сплановано, і ця акція була продумана давно, починаючи від перших осіб і закінчуючи місцевим керівництвом у містах.

— Ви не побоюєтесь, що у вас будуть складнощі з роботою в Росії?

— Робота в Росії, останнім часом це були фестивалі в Благовіщенську, в багатьох містах Росії, цікаві творчі зустрічі, телеканали російські. Я представляю не тільки себе, я представляю і Україну, і кіно України, і кіно Росії, в якому я зінімався, — «Русь споконвічна», «Іван Федоров», «Чорний квадрат», інші картини. А сьогодні, після нашої такої розмови з вашою радіостанцією, може, буде якася заборона.

Я не поїхав, запрошували на День Перемоги у Петербург, мав іхати до Малахова на передачу про картину «В бій ідуть одні старики», вона сьогодні затребувана на всіх телеканалах. Свідомо не поїхав, щоб не підливати масла у вогонь ні нашим, ні їхнім. Однієї думки на віть з приводу кіно немає. Бачите, зараз навіть кіно ділять, що це — російське кіно, ні, це — наше кіно, це кіно про перемогу, про народ.

— Ви іздили в пологовий будинок, де народжувала вдова українського солдата, який загинув на сході країни.

— Уже народила, вже виписали її з дитиною. Дивовижна дівчинка, приголомішива. Було дуже багато людей, було багато друзів, були воїни підрозділу, де служив цей солдат, захисник Батьківщини, України, тому що це дійсно наша Батьківщина, і дозвольте нам її мати. Народження подібних дітей у цей час — це ще одне підтвердження, що народ живий і народ буде жити, і ніхто не переможе такий народ, який сьогодні продовжує народжувати. Так, не буде батька, але у неї буде Батьківщина, у неї буде мати, і будемо ми, люди, які були вчора там, з Іриною Сказаною, відомою співачкою, народною артисткою України. Дивовижна людина, романси співає за Цвєтаєвою, Ахматовою, Пастернаком. Культура — це не Кремль, це — і Врубель, Рубльов, Маяковський, Леся Українка, Франко, Симоненко — ось це культура.

— Зараз для України війна на сході — це народна війна?

— Сьогодні, можливо, комусь дивно, що в Києві триває життя, люди сміються, одружуються, а там біда, там люди ховаються в бомбосховищах, ховаються в підвалах. Але треба судити по тому, як вся Україна збирає кошти на війну, притому, що, дійсно, сьогодні складно з економікою, складно з виробництвом, всього багато принесла ця війна, але колись потрібно було це брудрозграбіти, колись ці стайні потрібно було чистити.

Народ сьогодні, можливо, напружує всі свої сили, збирає на АТО, на цю війну. На жаль, так сталося, що багато років перші особи країни не без допомоги, напевно ж, пропаганди з Росії руйнували армію, силові структури. Сьогодні все це доводиться заново робити. Зрозуміло, що багато і недоліків, але хто не йде, не спіткнеться. Гроші йдуть якісно від наших бізнесменів, і наші люди допомагають. Я часто буваю в госпіталях, у дитячих будинках, в будинках біженців з Донбасу. Так що кожен з нас сьогодні виконує роботу, щоб ці війни не було. Коли представник іншої армії воє на твоїй землі — це вже війна, нашу землю треба захищати. Будемо жити...

Валентин БАРИШНИКОВ
Radio «Свобода»

На фото: кадри з фільму Леоніда Бикова «В бій ідуть одні старики»

Перемога - на всіх одна...

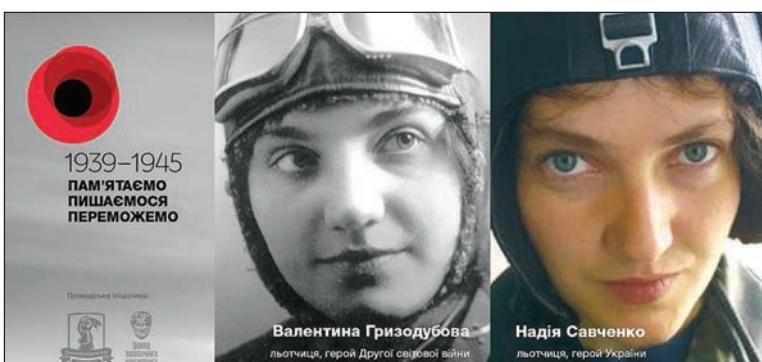
KC

В УКРАЇНІ ДО ДНЯ ПЕРЕМОГИ СТВОРИЛИ СЕРІЮ ПАТРІОТИЧНИХ ПЛАКАТІВ

В Україні до Дня пам'яті примирення і 70-річчя Перемоги створили серію тематичних плакатів із зображеннями герой-українців часів Другої світової війни та герой, які сьогодні захищають Україну від російської агресії на Донбасі.

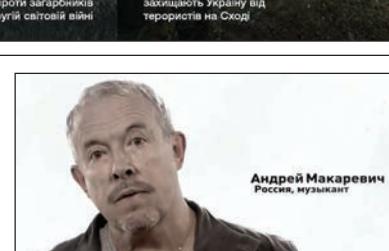
Як йдеться в повідомленні на сайті «Інформаційного спротиву», плакати створені в рамках проекту «Пам'ятаємо. Пишаємося. Переможемо». «На створення постерів нас надихнули відеоролики до Дня Перемоги, підготовлені групою «Інформаційний спротив» у рамках проекту «Пам'ятаємо. Пишаємося. Переможемо». Ці ролики високо оцінила глядацька аудиторія — вже за перші кілька днів їх подивилися понад 1 мільйон Інтернет-користувачів, а сьогодні транслюють центральні і регіональні телеканали. Ми впевнені, що такі аналогії і паралелі сьогодні, як ніколи, потрібні нашій державі — українці повинні пам'ятати і знати людей, чиїми зусиллями була здобута перемога у 1945 році, і завдяки кому ми обов'язково переможемо сьогодні», — цитують на сайті «Інформаційного спротиву» повідомлення Центру політичного консалтингу. УНІАН

АНДРІЙ МАКАРЕВІЧ ЗНЯВСЯ В УКРАЇНСЬКОМУ РОЛІКУ ДО ДНЯ ПЕРЕМОГИ

Канал «СТБ» випустив ролик «Щоб пам'ятали» до Дня Перемоги, в якому знявся російський музикант Андрій Макаревич.

«70 років тому була здобута перемога над фашистською Німеччиною. І це — свята дата, тому що людство за цю перемогу заплатило дуже високу ціну», — йдеться в його зверненні. «Якої митті Гітлер вирішив, що йому все зійде з рук? У 1938 році, коли він напав на Чехословаччину, а світ цього немов і не помітив? Або в 1939-му,

коли Радянський Союз підписав з Німеччиною пакт про ненапад — і вони вдвох роздерібанили Польщу? Якісні країни думали, що їх це не торкнеться. Хтось спостерігав з-за океану. В результаті всього цього світ втратив 54 мільйони чоловік. Цю цифру неможливо собі уявити. Ми не маємо права забувати про це. Щоб пам'ятали».

Російський поет, співак, композитор, телеведучий, організатор і багаторічний лідер рок-групи «Машини времени» Андрій Макаревич відомий своєю переконаною демократичною й антитоталітарною позицією. Він неодноразово виступав на підтримку України і проти агресивної політики Кремля.

16-РІЧНИЙ ЗАХИСНИК СЕЛА ПІСКИ: УЛЮБЛЕНИЙ ГЕРОЙ – ГАРРІ ПОТТЕР, А МРЯ – ПРОГНАТИ ОКУПАНТІВ

«Я САМ СОБІ ТАК ВИРИШІВ – ІТИ ВОЮВАТИ... ЦЕ БУЛО ТІЛЬКИ МОС САМОСТІЙНЕ РІШЕННЯ. ДОКУМЕНТІВ З СОБОЮ НЕ ВІЗ, ПАСПОРТ ЗАЛИШІВ УДОМА. ЯКБИ Я ПОКАЗАВ ПАСПОРТ, МЕНЕ Б ОДРАЗУ ВІДПРАВILI ДОДОМУ. В ПРИНЦІПІ, НІХТО НЕ ЗНАВ, ЩО МЕНІ ЛІШЕ 16 РОКІВ», – РОЗПОВІДАЄ МЕНІ ПРО СВОЄ ВІЙСЬКОВЕ ЖИТТЯ У ЗОНІ АТО КІЯНИН АРТУР СМАЧИНСЬКИЙ.

В Артура чудова дружна сім'я – тато працює продавцем, мама – домогодсподарка, 7-річний братик і двомісячна сестричка. Після 9 класів 246-ї кіївської школи з англійським ухилом Артур пішов у вище профучилище Національного авіаційного університету вчитися на токаря...

— Артуре, що змусило їхати на війну?

— Патріотизм. Я сам собі так виришив – іти воювати, захищати Батьківщину... У нас в сім'ї усе добре, стосунки прекрасні, дружні, навіть дуже. І усі ми патріотичні, у нас навіть прапор на балконі висить. Але ніхто не знав, куди я пойду. Це було тільки мое самостійне рішення.

— І батьки не знали?

— Вони б мене не відпустили, тому я їм нічого не говорив. У військомат мені не було сенсу йти, мені ж немає 18-ти. Знайомі займалися волонтерською діяльністю, я їй попросив їх, щоб мене взяли з собою. Вони погодилися тільки довезти. Сказали, що, якщо на фронті мене не залишать, – назад заберуть і привезуть. Поїхали ми на початку зими, у грудні. (Артур народився 21 січня 1998 року – ред.)

— Куди приїхали?

— Спочатку ми доїхали до Красноармійська, потім нас завезли в село Тоненьке, а звідти вже забрали на Піски. Документів з собою не віз, паспорт залишив у домі. Адже якби я показав паспорт, мене б одразу відправили додому. В принципі, ніхто не знав, що мені немає 18 років. Сказали – більше б таких, як я, – в плані зав'язності і любові до своєї землі (посміхається).

У Тоненському стояли наші ЗСУ і був добровольчий батальйон. У нього я і пішов. У батальйоні всі патріотичні люди – від реальних 18 років до 50 і старше. Тому що кожен добровольчий батальйон – це ті, кого не призовали, хто за покликом душі сам пішов і хоче захищати Україну.

— Як вас узяли без військової підготовки?

— Я трішки збрехав, що був на полігоні. Але повірили, так само повірили, як і тому, що мені 18 років. Я в принципі теоретично знав, як заряджати, як розряджати автомат і, коли мені в руки дали Калаш, я це зробив. Можна сказати, маленьку перевірку пройшов.

Мені видали автомат, бронежилет, каску, аптечку, форму. Але коли береш у руки автомат, потрібно ще налаштувати приціл. Я навчився. Мені сказали, що потрібно підкривання прицілу, а далі я на практиці навчився – вибрав собі мішень, прицілився. Вистрілив, подивився, що куля правіше йде, тоді підкрутив, потім ще, поки до центру не дійшла куля, тобто куди цілюєш, туди й влучаєш.

У нас були точки, на яких ми обороняли Піски. І Новий 2015 рік зустрів там, під акомпанемент ворожих мінометів. Там були окопи, підвальні, бліндажі. Окопи при-

шо тоді я назад в Піски не зможу повернутися, батьки вже не відпустять. У відпустці був близько двох тижнів.

Друг, який мене в Києві побачив, хоча й не одразу, але згодом все ж розповів батькам, в якому я служу батальйон. Розповів саме за день до того, як мене поранило. Вже тоді, коли я повернувся у Піски. І батьки починають заглиблюватися в пошуки, вже знаходить людину з моєgo батальйону, яка знає мене, разом зі мною воює. Вони говорять йому, скільки мені років, пересилають фотографію моого паспорта на доказ моого віку. І мене збираються вже відправити назад у Київ. А наступного дня, це було 4 лютого, мене поранило.

— Як вас поранило?

— Уламком від снаряда самохідної артстановки (САУ) калібру 152 мм. У нас в Пісках поруч був ще один добровольчий батальйон, і я пі-

шов – зараження. Зробили знімки, дорізали те, що потрібно було дорізати, і вилікували мені анаеробну флегмону (газову гангрену). У Дніпропетровську я пробув з 5 до 23 лютого.

Там мене і розкололи, що мені тільки 17 років у січні виповнилося. Я саме тоді лежав після операції у реанімації під крапельницями. Прокинувся реально на кілька хвилин після анестезії і сильно хотів ще спати, але лікар не давав мені спати, увесь час запитував номер телефону домашнього чи мобільного батьків або яких-небудь родичів. Я не давав, говорив, що повнолітній і навіщо родичі, але потім, мабуть, після анестезії виявився «зговірливим» і сказав номер телефону тата.

Лікар «скористався» моїм станом, дізнявся телефон і зателефонував батькові. Звичайно, тато одразу прийшов до мене у Дніпропетровську.

у медустановах було написано, що я – боєць АТО. Поранення отримане в зоні АТО під час мінометного обстрілу. В усіх довідках написано. Але як там далі із статусом, не знаю...

— Друзів нових на війні знайшли? Як вам взагалі було на передовій у 16 років, адже там смерть, поранення?

— Я там з усіма бійцями подружився. Але... на війні усе буває. Поки я був у Пісках, у батальйоні було двоє загиблих. Одного з них я непогано знав, був на одній точці з ним, а потім перешов на іншу точку. І буквально через тиждень його вбили. На точку напала диверсійно-розвідувальна група (ДРГ) супротивника...

Взагалі, диверсанти зазвичай ідуть по п'ять осіб, попереду – люди три місцеві «ополченці», а позаду вже йдуть спеці, тобто російські військові. По спеціах відразу видно, що вони навчені, наявіть по тому, як вони тримають автомат. Під час нападу на одну з наших точок вдалося одного з диверсійної групи поранити й узяти в полон, він з первих трох, хто йшов у напад, виявився наркоман-наркоманом....

Взагалі, перші троє з ДРГ зазвичай стріляють неточно, аби, як ідуть по п'ять осіб, попадти – людини три місцеві «ополченці», а позаду вже йдуть спеці, тобто російські військові. По спеціах відразу видно, що вони навчені, наявіть по тому, як вони тримають автомат. Під час нападу на одну з наших точок вдалося одного з диверсійної групи поранити й узяти в полон, він з первих трох, хто йшов у напад, виявився наркоман-наркоманом....

— А як із страхом на війні?

— У всіх є страх, але всі навчилися його придушувати, розуміючи, що потрібно зосереджуватися на ділі, вміти адекватно оцінювати ситуацію... Пригнічення страху – це суттєво на війні.

— Чого нашим бійцям, можливо, не вистачає на фронті?

— Перевели у кіннічу лікарню до Феофанії. Вже з Феофанії була можливість, і я два-три рази приїжджаю додом, бачив усіх і навіть маленьку сестричку. Там я місяць пролікувався з 23 лютого до 31 березня. А 1 квітня приїхав у санаторій до Трускавця. Тут я відпочиваю, мені добре, хоча вже і додому хочеться, якщо чесно.

Перші три основні операції мені зробили у Дніпропетровську, а у Феофанії вже наклали вторинні шви, трохи рану зшили... Тобто ще дві операції зробили. Наскільки я знаю, на майбутній операції мені кістку збиратимуть і ставитимуть титанову сітку, щоб закріпити. Мені сказали, що лікарі постараються максимально відновити функцію стопи...

Тут, у Трускавці, волонтери нама займаються. Лікар-волонтер Галина Шиманська нас і в гори возила, і на концерт, куди тільки не возила, показала весь Трускавець, Карпати. Дуже вдячний їй.

— Статус участника АТО вам дали, з цим усе нормальноП

— У мене в усіх документах

Артур Смачинський

чили... А у нас у снайперської гвинтівки калібр 7,62 мм. Убийна сила різна... І артилерії у них багато. Гаубиці протитанкові взагалі підступна штука – ти в принципі не чуєш, що вона стріляє і не чуєш, як долтає, тільки чуєш вже вибух... Ну і зброя у нас стара. Ось у мене був автомат Калашникова 1988 року виготовлення.

— Багато обстрілів довелося пережити?

— Багато. За все мое перебування там максимум тиждень снаряди практично не літали – тільки стрілецьку зброю чули, а снаряди не дуже. А бувало, поки дійдеш від підвала, де основне увіряття, до точки – мінімум штук 20 снарядів упаде...

— А перемир'я дотримувається?

— Перші два-три дні від його початку ми більш-менш перебували у перемир'ї. Але під час початку цього «перемир'я» супротивників захопили з Росії нібито гуманітарну допомогу і починаються веселощі... Прилітають і мінометні міни, і «Гради», буває, стріляють з обох боків перехресним вогнем по наших позиціях. Іноді думаш, коли «твоя» міна прилітить і чи прилітить вона сьогодні або завтра...

— Який настрій у бійців на лінії фронту?

— Усі добровольчі батальйони тримаються на вірі і на згуртованості. Якби їх держало не чіпала, а тільки за безпечувала, ми би вже до російського кордону дійшли. Добровольці готові воювати за свою землю, їм тільки дай наказ, зачистити усе.

У батальйонах людей, звичайно, чекають наказу йти вперед і звільнити територію України. Просто потрібно по лінії фронту дати наказ і зачистити до державного кордону. Бажання в усіх – перемогти і відкинути окупантів у Росію. І мирно жити далі зі своїми сім'ями.

(Закінчення на 9-й стор.)

— У мене в усіх документах

А воюють у нас з різних регіонів України і навіть з Донецька, місцеві жителі з Донбасу, які захищають свою землю.

— Що робите далі?

— Хочу у буквальному розумінні встати на ноги — як мінімум. Набридо ходити на одній нозі, хочу на двох спокійно пройтися. Мені говорять, що я влітку встану на ноги. І це прекрасно.

— Як до вас ставилися товариши по службі? Як поставилися лікарі?

— Я там, можна сказати, був сином полку. А лікарі, взагалі, — як по рідного ставилися. Я з усіма міг спокійно поговорити, посміятися, пожартувати.

— Вже як у фронтовика, яке у вас передчуття, як розвивається ситуація?

— Почекайте, ось коли ще більше потеплішає і, як мінімум, ще краще усе підсохне, щоб танки нормально їздити могли, коли позеленіє усе, легше буде маскуватися тому ж снайперу, і почнуться активні бойові дії. Думаю, почнеться з боку супротивника серйозний наступ. Але наші готові битися...

Я думаю, потрібні розумні рішення держави. У нас Порошенко занадто добрий. Серед місцевого населення в зоні АТО все-таки більшість за Україну. І вони нам там навіть морально допомагають. Але все тримається на волонтерах.

— Не шкодуєте, що вирішили піти на війну?

— Ні, не шкодую. Навіть попри те, що мене поранило. Живий, і добре. Я пішов на війну, тому що я — патріот своєї країни, пішов захищати свою Батьківщину, свою сім'ю. Це — перший і головний сенс.

Зла на людей Донбасу у мене немає, тому що я розумію, що люди самі нічого не могли зробити проти «зелених чоловічків» з автоматами. Прийшли люди зі зброєю, що могло зробити мирне населення? Що може зробити беззбройна людина проти озброєної?

— Цікаво, які книги любите, які фільми?

— Книги — фантастика, а фільми — і фантастика, і «жахи», пригоди із бойовиками. Улюбленний герой, мабуть, Гаррі Поттер, і книги про нього, і фільми. Ще з дитинства полюбив, і коли я читаю книгу, фантазую і відчуваю, що живу його життям. Неначе я стаю Гаррі Поттером, я у мене є чарівна паличка... Напевно, це до певного часу. Але поки що він мені дуже подобається, хоч я і подорослішав. Це мені цікаво.

— Що дала ця участь у війні?

— Життєвий досвід. Я став дорослішою людиною. Мені навіть говорять, що мое мислення не на 17 років, а на 20 років, як мінімум (*посміхається*). Я вже не такий, як усі 17-річні мої ровесники, у мене вже інші пріоритети і інші цінності в житті. І назад на фронт хочу сильно. І якби була можливість повернутися знову у батальйон, я б повернувся.

R. S. Наступного дня після нашої бесіди Артур отримав неочікувані подарунок. Лікар-волонтер Галина Шиманська принесла йому спеціальне пристосування, що дозволяє людині з травмою ноги ходити без милиць. Купив і надіслав цей пристрій для Артура військовий Віталій Шевченко, який живе неподалік від Лондона.

Олена КОЛІГУШЕВА
«Укрінформ»
м. Трускавець

ВІРНІСТЬ МОРЯКА

ВІН СПІВАВ ГІМН УКРАЇНИ В ОКУПОВАНОМУ КРИМУ

Курсант Одеської національної морської академії Олексій Харченко
Фото В. Коваленка

мріє згодом одягти морську офіцерську форму.

В Одеській академії сучасна матеріально-технічна база, тренажери, на яких ми маємо змогу закріплювати отримані теоретичні знання.

Приємно, що колишні нахімовці з тих, хто співав рік тому Гімн України, користуються повагою не тільки серед однокурсників, а й серед офіцерів. Так, нас достроково прийняли до Союзу офіцерів України, відзначивши найвищою нагородою на українському флоті — хрестом «За заслуги». Таке вітання, як і визнання «Людиною року» на малій батьківщині, надихає і спонукає до подолання нових життєвих висот.

* * *

Коментуючи результати «Рейтингу-2014» Сумщини, члени оргкомітету зауважили, що вибір Олексія Харченка переможцем у номінації «Людиною року» був одноголосним.

— Наразі ти — курсант IV курсу Одеської національної морської академії. Як тобі там навчатися?

— В Одесі спершу важко було навчатися, нові викладачі, інша атмосфера. Однак мені не звикати до труднощів, адже до того, як стати нахімовцем, я навчався у Сумському військовому ліцеї.

До речі, після від'їду з Севастополя ми намагалися підтримувати стосунки, переписувалися, зізвонювалися, доки був зв'язок. Але потім ці контакти припинились. Люди зробили свій вибір, і тепер їхня доля, на жаль, не пов'язана з Україною. Зарах спілкується лише з родичами, які залишилися у Севастополі.

— Наразі ти — курсант IV курсу Одеської національної морської академії. Як тобі там навчатися?

— В Одесі спершу важко було навчатися, нові викладачі, інша атмосфера. Однак мені не звикати до труднощів, адже до того, як стати нахімовцем, я навчався у Сумському військовому ліцеї.

До речі, після від'їду з Севастополя ми намагалися можливість навчатися в академіях Великобританії або Польщі, однак хіба міг я залишити свою кохану на самоті?

«Він вийшов і заспівав, він не здався, не зламався, коли сотні так званих офіцерів присягали стягові окупантів. Так, він ризиковав життям, так, можливо, його вчинок був багато в чому імпульсивним, але Олексій і його друзі серед моря зради і брехні дали нам можливість повірити, що не все ще втрачено.

Вони дали нам надію — не тільки на перемогу в увінні, а й на те, що такі ось хлопці не здадуть і відбудують країну»,

Сергій ХАНІН

м. Суми

РЕЖИСЕР «ХАЙТАРМИ» ЗНІМАЄ ФІЛЬМ ПРО «КІБОРГІВ»

Кримськотатарський режисер Ахтем Сейтаблаєв почав зйомки художнього фільму про захисників донецького аеропорту, повідомляє Інтернет-сайт Zik.

«Це буде фільм про нову країну, про архітекторів нової країни», — сказав А. Сейтаблаєв. За його словами, до створення сценарію фільму приєдналися бійці АТО і захисники донецького аеропорту.

«Для мене велика честь, що

серед консультантів з написання сценарію у нас є реальні бійці. Їхні спогади та поради багато для нас значать. Цей проект для мене дуже важливий», — зазначив режисер.

Ахтем Сейтаблаєв — автор і виконавець головної ролі в стрічці про депортaciю кримських татар «Хайтарма». Фільм «Хайтарма» здобуває премію «Оскар» від України, а в травні 2014-го кінострічка Сейтаблаєва отримала російську премію «Ніка». Як повідомляється, фільм «Хайтарма» отримав дві премії на міжнародному кінофестивалі «Кімерія» в Італії.

КРИМСЬКІ ДЕЗЕРТИРИ ПРОСЯТЬСЯ НАЗАД...

Дезертири з Криму вже просяться назад в Україну. Про це розповів військовий прокурор Анатолій Матіос, передає «Главком».

«Зараз до нас приходять звернення деяких із зрадників, які залишилися в Криму, і навіть встигли якісь час послужити в російському війську. Але тепер вони пишуть нам, що хочуть повернутися, просить про амністію», — розповів Матіос. Таких звернень, за словами військового прокурора, надходить по два-три щодня.

«Вони їх передають через якихось знайомих, які б могли поклопотатися про пом'якшення відповідальності... Хоча над ними висить вже не тільки дезертирство, а й державна зрада! Що з такими людьми робити? Закон передбачає за дезертирство — до 7 років позбавлення волі, а за державну зраду — від 10 і більше», — зазначив він.

Нам заборонили стріляти у відповідь.

— Чи змінилася наша армія з початку проведення АТО?

— Так, відбулися велики зміни. На початку конфлікту армія була не готова до збройних дій. Військове майно розкрадалося. Наші збройні сили руйнували. Нині армія краще озброєна й оснащена. В армії порядок. Велику допомогу надають волонтери. Тепер армія відчула підримку народу і стала дійсно народною. Військові люди розуміють, що захищають Батьківщину і свій народ.

Анатолій

ЗБОРОВСЬКИЙ,
директор Ірпінського історико-краєзнавчого музею

НАША АРМІЯ ТЕПЕР ДІЙСНО НАРОДНА

Влітку минулого року в Ірпінському історико-краєзнавчому музеї відбулася зустріч з нашим земляком старшим лейтенантом Ігорем Домбровським. Ірпінець Домбровський добровільно пішов захищати Україну зі зброями в руках і якраз приїхав у відпустку. 11 квітня нинішнього року в музеї відбулася зустріч із капітаном Ігорем Домбровським, який знову приїхав у відпустку. Ігор Ростиславович розповів про ситуацію в зоні АТО і відповів на запитання.

— Чи відбулися якісь зміни у зв'язку з оголошенням перемир'я?

— Кількість обстрілів ворогом наших військ зменшилася. Але бойовики змінили тактику. Диверсійно-розвідувальні групи намагаються проникнути в наш тил, замінувати територію, влаштувати таємні склади зброї для бойовиків, вчинити напади. Наша армія використовує цей час для зміщення своїх позицій.

— Які настрої місцевого мирного населення?

— Люди потерпають від бойових дій. На Донбасі владу давно захопили бандити. Мені місцеві люди іноді говорять: «У вас теж є корупція». Я відповідаю: «Так, є. Але я можу вийти і відкрито висловити свій протест. У вас, якщо людина наважиться висловити свій протест, то в країні разі, пролунає автоматна зброя. Але у ворога не вистачає танкових екіпажів. Люди не хочуть воювати. А ми маємо протитанкову зброю.

— Чи бувають пиятики в армії?

— Армія — це віддзеркалення суспільства. В армії трапляється різне. Але щодо пиятик, то це більше у сепаратистів. У 90 відсотках вони йдуть на атаку на повний зрист, знаючи, що ми володіємо важкою стрілецькою зброєю. Тому ми відбиваємо атаки, завдаючи великих втрат ворогу. Такі настути можна пояснити лише тим, що бойовики атакують п'яні чи обкурені.

— Як ви оцінюєте дії українського командування?

— Я — заступник командира роти і відповідно володію інформацією на своєму рівні. Відбувається війна. Російська армія — небезпечний ворог. Плани бойових операцій є військовою таємницею. Їх не можна розкривати. Не завжди на підставі початкових дій можна зробити правильний висновок. Наприклад, свого часу було повідомлено, що наші військові залишили аеропорт у Донецьку. Туди зайшли кадировці. Їх знищили, і наші військові повернулися. Тобто відхід був частиною гарно спланованої операції.

— Чи можна довіряти інформації телебачення?

— Не завжди. Наприклад, передали, що наші війська перекрили кордон з Росією. Ми справді вийшли на кордон, але опинилися між двох вогнів. З одного боку нас обстрілювали сепаратисти, а з території Росії по нас вели артилерійський вогонь російських військових. Я — офіцер і добре знаю, що таке офіцерська честь. Я не розумію, як тепер російські офіцери розповідатимуть своїм дітям, іншим людям, що вони стріляли по військових України, яка на Росію не нападала, з якою їхня країна офіційно не перебуває в стані війни. Вони стріляли по нас, а ми не могли відповісти їм тим же.

ЗАВДАННЯ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ – ПІДТРИМУВАТИ В НАРОДІ ДУХ СВОБОДИ, А НЕ КАПІТУЛЯЦІЇ

Ігор ЛОССЕВ,
кандидат філософських
наук, доцент кафедри
культурології НаУКМА

Стійкість нації чималою мірою залежить від якості її інтелектуального класу, від особливостей того прошарку, який створює смисли, ментальні конструкції, картини світу тощо. Що ж в цьому плані пропонує суспільству певна (і досить впливова) частина української інтелігенції?

Ще кілька років тому деякі інтелектуали дивували суспільство велими своєрідними заявами про територіальну перебудову України, про поділ її регіонів на «чисті» й «нечисті», про ті з них, які варто в Україні залишити, і ті, які треба віддати відомому сусіду через їхню недостатню українськість. Війна 2014-2015 років багато чого навчила пересічних українців, тільки не тих «інженерів людських душ», письменників, поетів і критиків, що продовжують її надалі демонструвати зразки хутірської геополітики.

Ось співець Холодного Яру Василь Шкляр, виступаючи в Луцьку, заявив: «Я не є великим прихильником України від Сяну до Дону. Вважаю, що Україні потрібна територія, де є український дух. У ХХІ столітті територію України не варто вимірювати квадратними кілометрами. Навіщо мені російськомовний, до кісток просякнутий, кацапський Крим, де я завше від-

чував себе, як на чужині? Навіщо мені Донбас, який підтримує Путіна? Мені кажуть, що там теж є кращі люди. Але ж кращі є і в Америці, і в Фінляндії. Я не хочу жити з такими людьми, які підтримують Путіна. Кращі українці проливають там кров. Але та земля не варта їхнього життя. Треба відвоювати ту територію, де є справді Україна, а вже потім збудувати нормальну державу...».

Його підтримує політик (а політикам не можна, на відміну від творчих натур, претендувати на побажливість) Тарас Стецьків: «Під міжнародним контролем на окупованій частині Донбасу, а можливо, і на всій території Донецької та Луганської областей, проводиться референдум, з ким хоче жити Донбас: чи він хоче залишитися в складі України, чи хоче приєднатися до Росії».

До цих мислителів приєднався український критик і європейський житель Микола Рябчук: «Скажу чесно: нова Україна, без Донбасу і Криму, подобається мені більше». Важко уявити неукраїнця, який би радів із приводу втрати території своєю країною. А такого українця, на жаль, уявити можна. І це дуже багато пояснює в усіх історичних українських бідах...

Інтелектуали-капітулянти

Подібні настрої озвучувалися цією частиною інтелектуалів України й раніше. Згадаймо скандалні тези Юрія Андруховича про «самовизначення» сумнівних недоукраїнських регіонів (вони викликали розгубленість прихильників України в Криму і на Донбасі, натомість антиукраїнська публіка була від Андруховича в захваті). Нині геополітичні мрії Андруховича втілюються в житті Генштабом Росії, який цілком поділяє думки галицького письменника щодо Криму і Донбасу...

Користуючись недолігістю, політичною примітивністю, коротко-

зорістю української сторони, Москва давно і наполегливо працювала в цих регіонах (і не лише там), створюючи потрібний їй ментально-ідеологічний ландшафт, формуючи інформаційний гетто, куди не проникало ніщо українське. А діячі української культури тим часом іздили Європами й Америками, агітуючи ветеранів ОУН-УПА та їхніх нащадків за Україну. Що може бути приемливим, ніж агітувати бандерівців за Україну? Прихильне ставлення завжди забезпечено...

Систему інформаційних гетто, що близькує виправдали себе в Криму і на Донбасі, Москва буде поширявати на цілу країну, напливавши на уявлення Шкляра, Стецьківа, Рябчука, Андруховича і Ко про «правильну Україну». Жоден український регіон не є застрахованим від цього, на Галичині це також можливо: масове ухилення галичан від мобілізації до українського війська свідчить, що галичани також ведуться на маніпуляції московської пропаганди. Звісно, порівняно з Кримом і Донбасом тут треба буде внести корективи. Внесуть. Доведуть, що в Галичині немає українського духу (за Шкляром), а є дуже галицький, і чимало знайдеться тубільців (у тому числі високочолих), які ці тези підтримають.

Кримську і донбаську ситуацію створюють штучно не так уж складно, треба мати фінансові ресурси, медіаресурси, підкупну місцеву владу і байдужу інтелігенцію плюс бездіяльність центральної влади. І за кілька років деякі споконвічно патріотичні регіони буде важко віднати...

Тоді Шкляр розкаже нам про «огидно капацьку Одесу», такі ж Миколаїв і Херсон, таке ж саме Запоріжжя. Не кажучи вже про Харків. До речі, як пан Шкляр ся має у майже всьому російськомовному Києві, може, його теж відрівняти Путіну, бо ж «мати горо-

Плакат Юрія Неросліка

дов російських», як, на відміну від чення Нестора, висловлювався російський історик Карамзін?

Яка мета?

Україна – це не даність на всі часи, це процес постійної боротьби. України буде стільки, скільки українці собі вибирають. Поразку гарантую відмова від боротьби. Коли українські нібито патріотичні партії віддали Крим і південний схід антиукраїнській Вандеї, вважаючи за краще на виборах іздти до мандатоносних галицьких округів, вони також значною мірою підготували те, що сталося в кінці лютого – на початку березня 2014 року...

Ось Стецьків вимагає референдуму. Значить, референдум 1 грудня 1991 року треба скасувати? Тоді Донбас (понад 80% голосів) уже заявив, де він бажає жити. Може, то був фальшивий референдум? Але чому тільки там він повинен викликати сумнів? Тоді дискредитується весь референдум як такий. А в Криму в 1991 році понад 50% проголосувало за самостійну Україну, яка їх не захищила в 2014 році від російської збройної навали. То це ще велике питання, хто кого зрадив...

Про ситуацію в Криму точно висловився кримський письменник Валентин Бут: «Насправді, «державні» мужі своїми діями, своєю бездіяльністю робили все можливе й неможливе, аби ті сепаратистські тенденції дійшли, зрештою, до кіпіння. Причому ані Помаранчева

влада, ані теперішня, начебто про-європейська, не була, не є юдиним винятком. Так, ющенківська влада впритул не бажала помічати тих, хто відстоював її у таких непростих регіонах, як Донбас і Крим».

Справді, автор спостерігає картина протягом 20 років у Севастополі, коли Москва надавала величезну допомогу всім проросійським силам, а Крим ігнорував українську громадськість. Київ уважав за краще кулаурно-залаштунковим способом домовлятися з місцевою промосковською номенклатурою, глибко відвертаючись від українських патріотів у Криму. Та й українська інтелігенція справжню увагу до Криму і Донбасу всі роки незалежності не виявляла. Я рідко погоджуєсь з російськими письменниками, але мушу визнати рацію Віктора Ерофеєва: «Україна абсолютно нічого не робила, щоб Крим був українським». Відмовились від боротьби...

З того, що сталося в 2014-2015 роках, треба робити висновки, і бажано правильні, в тому числі інтелектуалів, а не баламутити й без того дезорієнтований безперешкодно народ. Підтримувати в ньому дух свободи, а не капітуляції, не поступок агресору, не зради. А geopolітична розумова недостатність – біда певної частини сучасної української інтелігенції, що ніяк не може позбавитися хутірства і ментальної обмеженості. Разом із кричущою національною безвідповідальністю...

«ЖИВА КНИГА»

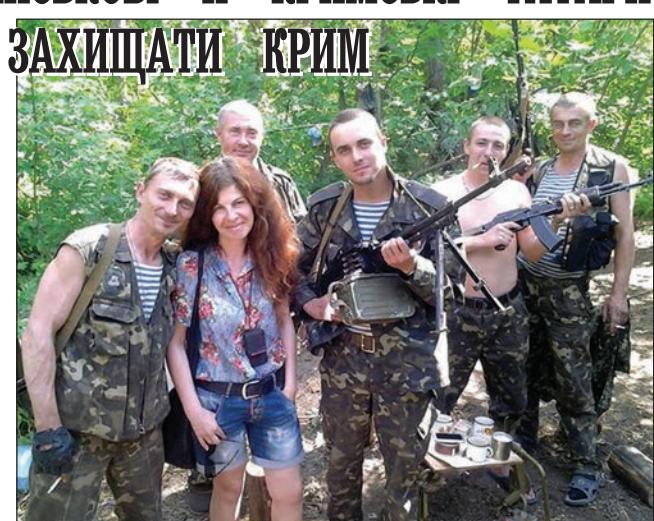
У рамках програми «Зброя культури» Міністерства культури України 3 травня завершився тур літературно-музичного проекту «Жива книга» за участі відомої української письменниці Оксани Забужко та музичного гурту «ТЕЛЬ-НІОК: Сестри».

У п'яти містах України (Дніпропетровськ, Кривий Ріг, Запоріжжя, Маріуполь, Полтава) учасники акції нахвилили силу взаємопідтримки місцевого населення, волонтерів і військових. Окрім власне презентації видання «Літопис самовидців». Дев'ять місяців українського спротиву, а також музичної програми на слова

тараса Шевченка, Оксани Забужко, Павла Тичини, слухачі мали змогу поспілкуватися з Оксаною Забужко, Галиною та Лесею Тельнінком.

Оксана Забужко розповіла про одне з найбільш яскравих вражень від Маріуполя: «Вечорами, з западнім темряви, вулиці Маріуполя пустіють як вимів — ніде ні лялечки. В Києві таке було під час найтемнішого терору в лютому минулого року. Але в Києві тоді був Майдан. Кому було страшно — ішли туди. А в Маріуполі такого «місяця сили» — «точки зборки» — нема, не відчувається. На вприснитий йому токсин терору організм міста не реа-

УКРАЇНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ Й КРИМСЬКІ ТАТАРИ ГОТОВІ БУЛИ ЗАХИЩАТИ КРИМ

«Війна з перших днів» – так називається книжка відомої української військової журналістки Інни Золотухіної, яка вийшла у харківському видавництві «Фоліо». Маючи великий досвід роботи в гарячих точках – у Грузії та на Північному Кавказі, в Сирії, Лівії та в Сомалі, – авторка з перших днів російського вторгнення висвітлювала події в Криму. У Києві відбулася презентація книжки, а напередодні кореспондент Радіо «Свобода» розмовляв із Інною

Золотухіною – як про перші дні війни, так і про перспективи її закінчення.

– Ви пишете про війну з перших днів, а коли, власне, Ви для себе зрозуміли, що це саме війна, а не, скажімо, протест?

– У перші ж дні анексії Криму, коли на Перекопі буквально з-під землі з'явилася «зелені чоловічки», по яких було явно видно, що це – солдати-строковики. Вони вже сиділи в окопах з гранатометами... Стало цілком очевидним, що це саме війна й окупація.

– У такому разі, на вашу думку, це було правильне рішення, що АТО почали на Донбасі, а не на півострові?

– Думаю, що ні. Бо тоді українські військові, а надто кримські татари готові були захищати Крим. І всі розуміли, що це вже війна. Але наказ з Києва так і не надійшов – і люди відчули себе залишеними напризволяще

й ні кому не потрібними. Думаю, якби ми тоді зорієнтувались швидше, то в нас не було б Донбасу. Але це моя суб'єктивна думка.

– А що ви сказали про останній день війни – коли вона може припинитися?

– Зважаючи на те, що Путін є лише відзеркаленням російського народу, для якого найголовнішим наразі є все-таки імперські амбіції, я не вірю, що Росія дасте Україні спокій. Як це будуть дії з боку Росії – економічні, дестабілізаційні, воєнні, – я не знаю. Але в те, що війна закінчиться найближчим часом – не вірю. Зважаючи на те, що вони накопичують військові ресурси, воєнні дії на Донбасі, напевно, триватимуть.

– Як би Ви охарактеризували еволюцію настроїв на Донбасі за час конфлікту?

– Поперех мешканці Донбасу так само, як і кримчани,

вірили, що їх «зберуть у Росію». Вони пережили сильне розчарування: в Януковичі, який їх кинув і якому вони вірили; в Росії, яка їх не забрала так, як забрала Крим, – тобто не було анексії.

За минулій рік вони на-самперед дуже втомилися. Це – глибоко нещасні люди, які втратили домувки, засоби до існування, у багатьох загинули родичі... Думаю, що вони здебільшого сприймають нас як ворогів. Не усі, безумовно, – там є українські патріоти. Але більшість все-таки зомбовані російською пропагандою. І знадобиться не один рік для того, аби пояснити, що вони – українські громадяни. Для цього нам доведеться докласти зусиль – як економічних, так і інтелектуальних, аби об'єднати людей. Сподіваюся, що з часом це може статися, але не зараз.

Дмитро ШУРХАЛО

mincult.kmu.gov.ua

Його називали «людиною з химерним іменням», поетом «Розстріляного Відродження». Сам же поет передбачав свою смерть: «Я знаю: загину високо в повітрі чистім і синім». Зрештою, так і сталося. По-іншому статися просто не могло: червоний молох нищив усе неординарне, талановите, увібгавши у шати «буржуазного націоналізму». Свое незвичайне ім'я Йогансен одержав від батьків — учителя німецької мови Герасима Гайнріховича Йогансена, вихідця з Латвії, й Ганни Федорівни Крамаревської з роду старобільських козаків, коли народився в Харкові 16 жовтня 1895 року. Навчався в гімназії, виявляв здібності до математики. А ще — захоплювався футболом... І, звичайно, як це має бути із майбутнім поетом, Йогансен цікавився літературою. Перші свої вірші писав російською та німецькою мовами. У 1917 році успішно складає випускні іспити класичного відділення історико-філологічного факультету Харківського університету. Отримує науковий ступінь магістра філології, вчителює.

Українською мовою виходять природніше

Згодом, як поет напише в автобіографії, «пройшов словесний відлік, склав за нього іспити в Харкові, дістав дочурення читати історичний курс української мови на Полтавському філологічному факультеті». Після того з перервами викладав в Харківському інституті народної освіти. До речі, за зізнанням самого Йогансена, ще 1918 року «почав писати вірші українською мовою і знайшов, що вони виходять природніше». На 1920–1921 роки припадає його поетичний дебют. «Наш універсал до робітництва і пролетарських мистецтв українських» за підписом Миколи Хвильового, Володимира Сосюри та Михайла Йогансена у збірнику «Жовтень» від 6 листопада 1921 року заманіфестував його прихід у літературу, як, зрештою, і всього покоління «червоного ренесансу», — пише Ростислав Мельників у передмові до видання «Майк Йогансен. Вибрані твори» (Київ, «Смоло-скіп», 2009). До речі, у цьому томі «Розстріляне Відродження» зібрані найповніші зразки поезії та прози, а також теоретичних студій письменника. Тож зацікавлений читач дізнається, як, за словами сучасників, «зароджувалося та формувалося якісно нове мистецтво». У 1921 році, із завершенням бурхливої доби Української Народної Республіки, наша література вступила в новий період свого розвитку. У Харкові, довкола газети «Вісти ВУЦВК» (редагованої відомим поетом Василем Елланом-Блакитним), гуртувались активний учасник літературного процесу перших революційних років Володимир Коряк, колишній однопартієць Еллана Микола Хвильовий, щойно демобілізований червоноармієць, а ще не так давно козак армії УНР Володимир Сосюра та магістр Михайло Йогансен. І хоча усі вони були людьми різної долі, проте залюблені у слово, сповнені бажання творити літературний процес оновленої України. Саме за їхньої безпосередньої участі розпочався літературний процес, названий літературознавцями як одне з найцікавіших явищ в історії української літератури. Саме в цей період з'являються альманахи «На сполох», «Штабель», збірник «Жовтень», починає виходити журнал «Шляхи мистецтва».

«Період геройчних терпін»

Майк Йогансен докладає чимало зусиль задля консолідації сил молодої української літератури, виступає одним із засновників та організаторів спілки пролетарських письменників «Гарт». «Прикметно, що Григорій Костюк, періодизуючи творчість близького товариша й побратима Майка Миколи Хвильового, застосовує ті самі хронологічні рамки, а пропоновані ним короткі характеристики можна застосувати до розвитку літератури та учасників літературного процесу того часу загалом: перший — період «експерименту і шукання», другий — «творчого змущеннія, сталевого утвердження, теоретичне осмислення мистецтва», третій — «період геройчних терпін», час «порозок, відступів і останніх спроб знайти місце для нового старту на конвенційних шляхах... Безвихід

МАЙК ЙОГАНСЕН

ПОЕТ ДОБИ «РОЗСТРІЛЯНОГО ВІДРОДЖЕННЯ»

і трагічний фінал — 1933-го, 34-го, 35-го, 36-го, 37-го», — влучно характеризує творчість поетів доби «Розстріляного Відродження» Ростислав Мельників. А поки що Майк Йогансен пережив період творчого піднесення. Рік 1925 виявився щастливим як для поета, так і для його найближчого оточення. Критики позначають цей період часу як добу ВАПЛІТЕ та «Літературного ярмарку».

«І у віршах своїх, і в прозі, і в теоретичних статтях неуклінно ставався підняття українське слово до європейського рівня», — зазначав письменник в автобіографії. Рік 1925 став роком утвердження його як прозаїка з оригінальним почерком. Виходять друком збірка оповідань «17 хвилин» і пригодницький роман «Пригоди Мак-Лейстона, Гаррі Утерта та інших». Саме ці книжки визначили неповторний стиль Йогансена з яскраво вираженою фабульності, з гострим, почасті авантюрним сюжетом. До речі, сам письменник зазначав, що саме гостроти та авантюрності так не вистачає нашій літературі. «Статичну прозу дуже люблять вчителі словесності (для диктантів), але читачі її не полюбляють», — писав Йогансен у роботі «Як будеться оповідання».

Змінений сценарій «Звенигори»

Письменник перебуває у творчому пошуку, захоплюється театром. На театральному диспуті 8 червня 1929 року Лесь Курбас зауважував: «Хіба не тісний зв'язок у мене з драматургами, наприклад, із Юлієм, що дійсно виробився на майстра жанру театру». Цей період позначений ще однією знаковою подією, що мала зовсім несподіване продовження. Майк Йогансен розпочав роботу над кіно, працюючи над сценарієм фільму «Звенигора». Працювали спільно з Юрком Тютюнником (Юртиком), колишнім генерал-хорунжим армії УНР. Славний отаман Тютюнник вирішив написати сценарій до фільму-легенди про скарби, зачопані гайдамаками у надрах гори. Сюжет фільму охоплює дві тисячі років буття та розповідає про багато етапів історії України: скіфи і варяги, війни українських козаків з польською шляхтою, гайдамацька вольність, світова війна 1914–1918 рр., боротьба Української Народної Республіки з більшовиками, рух націоналістів на чолі з Симоном Петлюрою. Ці етапи, викладені у 12-ти епізодах, об'єднані однією по-

таттю діда, що є уособленням патріархального селянства, не здатного до революційних змін. Так само, в дусі тогочасного агіт-пропу, змальовані онуки діда. Старший, Тиміш, приєднується до більшовиків. Молодший, Павло, — націоналіст, за законами жанру конфліктує з владою, а згодом емігрує до Праги. Коли фільм вийшов, він викликав подив. Йогансен і Тютюнник, за свідченням сучасників, поставили вимогу, щоб їхні імена було знято з титрів. Згодом сценарій фільму «Звенигора», як називає Ростислав Мельників, «змінений і поставлений Олександром Довженком, зі зміщенням концептуально-символічного навантаження у бік класового розбратора українського народу». Зрештою, нічого аж надто дивного не було. Хоча б яким талановитим не був режисер, важко було працювати в умовах «внутрішнього роздвоєння українського інтерелігента». Про це писав Іван Кошелівець, наголошуючи на тому, що ситуація, в якій опинилися українські інтерелігенти, була на межі. Адже залишатися українцем за тогочасних умов фактично означало не стати зрадником, не зрадити своєму внутрішньому «я». Іван Кошелівець, проаналізувавши

«Подорожі ученого доктора Леонардо і його майбутньою коханки прекрасної Альчести у Слобожанську Швейцарію», потрактований критиками як експериментальний. На початку 1931 року побачили світ дві збірки прози Майка Йогансена — «Оповідання про Майкла Паркера» та «Життя Гая Сергійовича Шайби». З автобіографії Йогансена дізнаємося, що він «написав книжечку слабеньких оповідань («17 хвилин») і добру прозу «Подорож філософа під кепом» та «Подорож доктора Леонардо etc.». Мав багато замислів та планів, яким не судилося збутися. Та попри все, «і у віршах своїх, і в прозі, і в теоретичних статтях неуклінно ставався підняття українське слово до європейського рівня». А цього якраз йому не подарували, бо система, яка заперечувала саму ідею існування нації, цього не потребувала. Доля Йогансена була так само вирішена, як і долі його побратимів, яким судилося зникнути з орбіти життя. Критики зазначать, що ПРОЛІТФРОНТ став останнім організаційним прихистком для більшості колег-однодумців Майка Йогансена, тієї групи «партийної радянської інтерелігенції», що так чи інакше ево-

дільності антирадянської, націоналістичної організації, яка прагнула шляхом терору й збройного повстання проти радянської влади відірвати Україну від Радянського Союзу». На допитах письменник тримався з гідністю. «В бесідах з Епіком, Вражливим я говорив, що Остап Вишня — ніякий не терорист, — свідчив він на допиті 16 жовтня 1937 року. — Що саджують людей безневинних у тюрми. Я стверджував, що арешти українських письменників є результатом розгубленості й бессилля керівників партії і радянської влади». 24 жовтня Майку Йогансену було пред'ялено звинувачувальний висновок, в якому зазначалося, що він «1932 року був учасником антирадянської націоналістичної організації, яка ставила своєю метою повалення радянської влади методами терору й збройного повстання: завербував 4 особи для участі у повстанні; погодився особисто взяти участь у виконанні терактії проти керівників компартії і Радянського уряду».

...Письменника засудили на смерть «з конфіскацією всього особистого йому принадлежного майна» і розстріляли 27 жовтня 1937 року у Лук'янівській в'язниці Києва. Лише 20 березня

лютюючава через «Гарт», ВАПЛІТЕ й «Літературний ярмарок», і мала свою «своєрідну систему поглядів на літературу, на мистецтво й навіть на життя й що дотримувалася певних громадсько-етичних ідеалів».

«Після фатального пострілу Миколи Хвильового 13 травня 1933 року подальша доля Майка Йогансена була вирішеною», — пише Ростислав Семків. — Питання стало лише — «коли». Як каже Іван Левадний, «шведське походження і діяльна участя у ВАПЛІТЕ зробили його після смерті Хвильового об'єктом нападів». Йому закидали, що він недобачав завдань, які ставить комуністична партія перед письменниками, й ігнорує їх. Йогансена відсікали у творче відрядження на нафтovу промисловість, внаслідок чого з'являється його книжка нарисів про нафту «Кос-Чагил на Ембі», але і в ній критика знайшла «контрреволюційні натяки». Критики наголошують, що окремого дослідження потребують нариси Йогансена, адже саме його вважають зачинателем цього жанру у вітчизняній журналістиці. Про ще одну річ, датовану 1936 роком, згадує Микола Глобенко в огляді «Література останніх десятиліть»: «Сконфікований цензурою автобіографічний роман «Югурта», що явив широку картину попереволюційного Харкова, до читача не дійшов». Оригінал рукопису було вилучено НКВС і, ймовірно, знищено під час відступу більшовиків із Харкова в роки Другої світової війни. Щоправда, в архіві відомого московського перекладача П. Б. Зенкевича віднайдено здійснений ним 1936 року переклад твору російською мовою. «Харків, як тема великого полотна, — читаємо в одному з останніх виступів Майка Йогансена в пресі, — цікавить мене давно, і цікавить не тому, що я його найкраще знаю, в ньому народився, провів дитинство, вчився... Навіть на наших новобудовах я не спостерігаю таких дивовижних метаморфоз, як у Харкові...». На тлі індустриальних змін розгортається головна сюжетна лінія двох захопів — Югурти Янсона та Клави Ізвекової, яких після довгих років розлуки й мандрів знову поєднав оновлений Харків. 18 серпня 1937 року Майка Йогансена заарештували. Підставою для ув'язнення послужили «матеріали про участь Йогансена в

Наталя ОСИПЧУК,
письменница, член НСПУ

меня потрібна належна оправа, не завадять і гарне освітлення та почесне місце на поліци. Все це потрібно і таланту, щоб не загубився, тож треба було неабияк потрудитися, аби роботи Майстрині дійшли до людей і здобули заслужене визнання.

І якщо за життя Віри Сергіївни все це робив Вадим Михайлович, насамперед, для мами, яка прагнула створити в Криму школу української народної вишивки, то сьогодні він старається для нас, аби ми мали на кого рівнятися, а тепер і взагалі навколо кого зібралася, як біля вогнища, щоб зігріти свої вистуджені сучасністю душі.

Здається, Віра Сергіївна і в ці хвилини поряд. Вона з прихильною усмішкою слухає присвячені їй пісні у виконанні Ореста Мартиніва, котрого, звичайно, любила, як і всі кримські українці; насолоджується віршами, і не тому, що вони написані на її честь, а тому, що гарні і ширі; поринає у спомини разом зі своїми ученицями (а для Ганни Зелінської, зокрема, вони починаються 1954 роком). Але, гадаю, особливо приемними стали б для Великої Майстрині виступи дитячої театральної студії «Світанок» під керівництвом Алли Петрової та семикласників зі школи № 26, які прийшли сюди разом з ученицею Віри Сергіївни педагогом Валентиною Коваленко. З дитячих вуст лунають вірші і пісні, присвячені легендарній Майстрині та матері-Україні. Для цих дітей, здається, нічого не змінилося, як не змінилося і для пані Валентини, яка наводить слова поета А. Малишка: «Ми повинні думкою, серцем, мовою бути українцями, якщо хочемо, щоб нас поважали». А я беззвучно з гіркотою додаю: «І називали «Правим сектором», забороненім у Росії». Однак тішуся з того, що серед нас сьогодні стільки молоді, адже діти — провідники майбутнього, де не без їхнього впливу українська вишивка посяде належне місце.

Вона буде жити, навіть якщо влада заборонить саме слово Україна. Ось бо скільки в залі вишивальниць, цілий ветеранський гурт-вогник, і хоча це — літні люди, та вони мають дітей і внуків, можливо, схожих на внучку Віри Сергіївни Аліну, яка пішла слідами своєї бабусі і вже експонує власні роботи на солідних виставках.

Особливо зворуше виступ заступника директора етнографічного музею Людмили Анатоліївни Науменко, яка не в силах опанувати емоції і стримати слізоз. Жінка не була особисто знайома з Вірою Сергіївною, але її прекрасна душа загорілася тим самим вогнищем високого народного мистецтва, що служить добру, миру, порозумінню.

Людмила Анатоліївна розповіла, як критичної весни 2014 року, коли перекроювалася мапа України, в музеї кипіла робота зовсім іншого плану — там вишивали руш-

ник єдності. Створення семиметрового по-логотиша з написами 48 мовами народів Криму було присвячено 200-річчю з дня народження Тараса Григоровича Шевченка.

Це повнотою одразу ж втратило свою актуальність і сьогодні зберігається в музеї.

Відкрита для відвідувачів і кімната Віри Сергіївни, бо «творчість, яку вона залишила, — безсмертна» — це знову-таки слова Людмили Анатоліївни, яка перш за все постала перед присутніми в образі берегині отієї самої єдності, не придушенні одного народу іншим, попрання його волі в угоді своїм інтересам, а священної єдності рівних.

Сказали своє слово і господарі бібліотеки — її працівники Світлана Дорошева і Віра Попова. Власне, вони і відкрили цей захід. Згадали про те, як Віра Сергіївна тут бувала в гостях і полонила серця багатьох присутніх, про те, як наполегливо і невтомно вона популяризувала українську народну вишивку, мандруючи Кримом та Україною.

Не утрималася від виступу і директор міжбібліотечної системи столиці Криму Тетяна Сегодіна — бо чи ж може залишитися байдужою до почутого душа людини, життя якої безпосередньо пов'язане з ідеалами, які завжди оспіувалися в літературі?

І пані Тетяна сказала те, що, ймовірно, є однією із вистраждань нею життєвих тез:

«Людина залишається в пам'яті, якщо жила чесно і достойно». Вона також порівняла життя Віри Сергіївни з вишивкою, яка не марніє з роками.

І це — правда! А ще б хотілося додати у тому ж ключі: на вічність, насамперед, може розраховувати той, хто служив вічному і високому, непівладному ні війnam, ні революціям.

Тамара СОЛОВЕЙ

Фото В. Качули

Надія Ріндич

СПОГАД
Гранітний вишиваний
рушник...
Його голубить сонячна
промінь —
Тут вічним сном
Майстрина спить,
Спокійно, під пташиний
гомін.

Дарує квітень теплі дні,
Весна-чаклунка хаяйнє...
І десь в думках у глибині
Мені згадалося минуле.

Коли на виставці у нас
Зустріла вперше Віра Роїк,
Звичайну жінку,
без прикрас,
Ту жінку зі званням Героя.
Спокійний погляд,
тиха мова,
Відкриті серце і душа —
Мов джерело, текла розмова,
Немов римована в віршах!

На зразі Майстрина
невеличка,
Ta Бог її силу дав таку —
Слід на Землі лишити
вічний,
Слід, вишивати
на рушнику...

РУШНИЧКОВІ ПІВНИКИ

На рушничку —
два півники веселіх
Ти вишивала ниткою зорі.
Узор красивий:
так, как и хотела,
Стежок к стежку,
как частокол, стоїт.

По краю рівно,
нібито доріжка,
Канва крізь калинові
гроночки.
І вспомнил детство,
как еще мальчишкої
Я наблюдал, как дрались
петушки.

Скублисіс вони,
летіли пух та пір'я,
І треба було їх розборонити,
А петушки на рушничке
другіє,
Іх с теми боєвими
не сравнить.

Ці, мов зорю, стрічають
своїм співом,
І зійде сонце,
і почнеться день.
Два петушка
на рушничке красивы,
Взлетевши
на вишиваний плетень.

ВИШИВАЛА ЖІНКА УКРАЇНУ

Вишивала жінка Україну,
Кожну вишиванку,
мов дитину,
Ласкою своєю зігрівала,
Віддавала, що найкраще мала.
Вишивала жінка Україну,
Степ широкий,
гори Верховини,
Розмаїть квітучу
та казкову, —
Мов співала пісню
колискову.

Вишивала жінка Україну,
Бо країна — це її родина,
Тут її коріння, все життя,
Спогади її та майбуття...

БЕЛЫЙ ЦВЕТ — ЦВЕТ ВЕРЫ

Белый цвет — цвет веры,
символ истины,
В нем души открытой
чистота.
Мастерица вышивала
искренне
Свою жизнь на белизне
холста.
За стежком стежок,
как тропка торная,
Въется нитка следом
за иглой.
Жизнь — тропа, при том
высокогорная,
Вере предназначена судьбой.
Вкус полыни довелось
попробовать,
Вкусом меда горечь
подсластить.
Жизнь — она порой
бывает строгою,
Но и счастьем может
наделить.
...На холстах цветные нити
празднуют,

Черные грустят
на полотне. —
Все узоры вишиванок
разные,
Как отрывки жизненных
путей.

МУЗЕЙ — ЦЕ ХРАМ

До храму ручної роботи
У світ вишиванок зайду.
Зникають життєві турботи,
Спокійно та затишно тут.
Від стенду до стенду
неспішно
Іду — і на серці весна,
Бо всі вишиванки,

мов вишні,

Квітучи... Чарує краса!..

Веселкою квіти барвисті

Дива на полотнах варща...

Чудовий музей має місто,

Це — Храм, де святкую душа.

МУЗЕЙ

Мов у світлицю,
двері відкриваеш,
Хазяйка, ніби вишила
десь на час.

І доки вишиванки

розглядаєш —

Мов поринаєш

в царство дивних чар.

Чарують візерунки —

рук творіння,

Не переліши створених

стібків.

Майстрина — жінка —

тут її коріння,

Плоди робіт, як врожай років.

Музей-світилиця

пам'ять береже

Чудової Майстрині України,

На жаль, немає з нами

Віри вже,

Ta Віра є... Вона в серцях

віднини.

Ти віриш в цю красу

на полотні,

Що мов вірши, мов музика,

мов крила,

Bo справді мала руки золоті

Ta жінка, що таку красу

творила...

Надія РІНДИЧ

m. Нижньогоріськ

Помагавша ей на дорогах земних.
Твори Віри відомі у цілому світі,
Наче музика ліне з полотен її.
Півник вишиваний будить ранкової міті,
Чути гомін птахів із квітучих гаїв.

С нами вместе она остается незримо,
И живет в нашей памяти, в наших сердцах
Нежной, любящей и... неукротимой,
Что творила за Веру, Надежду, Любовь,
не за страх!

Простелила вона рушники дивовижні,
Проводжаючи близьких своїх
в дальню путь.

I лунають слова материнські вічні:
«Хай вас Бог і мої рушники бережуть!»

Володимир ПЛОТКІН

m. Сімферополь

Biri Sergiivni ROIK

* * *

Ваші твори серця багатьох полонили,
З ними в пам'яті людства майстрина жива.
Бо дарує мистецтво, натхнення і сили,
Вишиванки бентежать сильніш за слова.

Потому что источник ее вдохновеня —
Край родной, как любимая мама, земля.
Цвет весенних садов, птиц веселое пенье,
И, как море без края, золотые поля.

На полотнах її оживають всі квіти,
Наче чується подих садів і ланів.
Вишиванки її повертають нас в літо,
Ніби чути дівочий чаруючий спів.

Как сумела она одолеть все невзгоды,
Лихолетье войны и потерю родных?
В хрупкій женщине этой есть сила народа,

Берегиня

10 ТРАВНЯ — МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ МАТЕРІ

Щиро вітаю редакцію «Кримської світилиці» з усіма свята, які ми святкуємо у травні, та бажаю вам миру, щастя, доброту і творчого натхнення!

Дуже шкода, що тепер доводиться читати газету тільки в Інтернеті. Я телефонувала до Міністерства культури з приводу відсутності «Кримської світилиці» у кiosках «Союздрому». Була відповідь, що це тимчасово. Думаю, що висловлю думку всіх широких шанувальників газети, коли скажу, що ми з нетерпінням чекаємо на кращі часи.

Надсилаю вам вірш «Сонет для мами» до Міжнародного дня матері, який ми в Україні відзначаємо з 2000 р. у другу неділю травня, тобто цього року — 10 травня. Він присвячений світлій пам'яті моєї мами, Комлік Клавдії Іванівні (26.12.1929 р. — 27.12.2014 р.), учасниці Великої Вітчизняної війни, невтомної трудівниці на благо нашої Вітчизни із трудовим стажем близько 60 років. Плекаю надію, що ви зможете його опублікувати.

З повагою і вдячністю —
Тетяна КОМЛІК

м. Київ

Ми з мамою. Фото 80-х років

Прийшла весна, тебе немає з нами,
Померкла неба вічного блакіть...
Лиш в пам'яті і серці ніжність мами,
Яку плекаю вдячно кожну мить.

О, наша рідна Берегіня роду,
Лішла ти в кращі Вишнього світи,
Ta залишила свого серця вроду.
Тепер з висот небесних нам світи.
Ti сіяла добро й порозуміння,
Працюючи невтомно на землі...
I гріє нас очей твоїх проміння,
Хоч ти сама в космічній далині.
Ti надвисоко від страждань тілесних.
Світи завжди нам із вершин небесних.

СТРІЧКУ «НЕЗЛАМНА» ВІДЗНАЧЕНО НА 5-му ПЕКІНСЬКОМУ МІЖНАРОДНОМУ КІНОФЕСТИВАЛІ

Виконавиця ролі української снайперки Людмили Павличенко у фільмі «Незламна» російська акторка Юлія Пересильд здобула головний приз у номінації «Найкраща актриса» на 5-му Пекінському міжнародному кінофестивалі (Китай). Про це повідомляє прес-служба кінокомпанії Film.ua, яка брала участь у виробництві стрічки.

В основній конкурсній програмі наймасштабнішого кінофоруму Азії взяли участь 15 картин з 14 країн світу. До складу журі увійшли режисери Кім Дук, Фернандо Мейреліш, Федір Бондарчук, Пітер Чан, сценарист Роберт Марк Кеймен, актриса Чжоу Сюнь. «Я закохалася в свою героїнє. Це — жінка, яка складається з парадоксів. Усе, що з нею відбувалося, було неможливо, але це було. У цій історії багато глибоко психологічного», — зазначає Юлія Пересильд.

Нагадаємо, «Незламна» — психологічний байопік про відомого снайпера часів Другої світової війни Людмилу Павличенко. Робоча назва проекту виробництва України та Росії — «Битва за Севастополь», під цією назвою фільм вийшов у Росії.

Фільм зняли українська студія «Кінороб» і російська студія «Нові люди» за участі каналу «Україна» і групи компаній Film.ua. Зйомки картини розпочалися у 2012 році і завершилися в середині червня 2014 року. Бюджет фільму складає 5 млн. долларів (70% — Україна, 30% — Росія).

2 квітня фільм «Незламна»/Battle for Sevastopol вийшов у широкий прокат в Україні і в Росії. Картина стала першим національним проектом, який зняв у прокат світовий мейджор 20th Century Fox. За перші два тижні прокату в Україні драма про життя Людмили Павличенко зібрала понад 10 млн. грн.

Історію Людмили Павличен-

ченко також побачать глядачі в Японії, Таїланді та Південній Кореї. Представники компанії Film.UA Distribution продовжують переговори про продаж фільму в Болгарію, Польщу, Туреччину, ОАЕ і Китай.

9 травня в ефірі каналу «Україна» відбудеться прем'єра 4-серійної телевізійної версії фільму.

В Україні стрічка викликала полеміку через трактування авторами сценарію фактів із життя Людмили Павличенко.

«Телекритика»

Юлія Пересильд у ролі Людмили Павличенко

Виконавиця головної ролі Юлія Пересильд з кримчанками Світланою та Іриною Осадченко, вихованками зразкової театральної студії «Світанок» (керівник — заслужений працівник культури України Алла Петрова), які також знялися у фільмі «Незламна»

На фото ліворуч — директор гімназії (колись української) Валентина Лаврік, де вчаться сестри Осадченко, гордиться своїми вихованками

ВТРАТА ДЛЯ ВСІЄЇ УКРАЇНИ...

КРИМЧАНИНА ГЕННАДІЯ МИХАЙЛИЧЕНКА, РЕДАКТОРА САЙТУ «КРИМ.РЕАЛІЙ», ПРОВЕЛИ В ОСТАННЮ ПУТЬ

У місті Ірпінь відбулася церемонія прощання з Геннадієм Михайличенком — філологом, журналістом і редактором сайту «Крим.Реалій». Він загинув 3 травня в результаті нещасного випадку. Попрощаючись з Геннадієм прийшли його рідні, друзі, колеги та соратники. У бесіді з кореспондентом «Крим.Реалій» вони розповіли, що запам'ятали його, як добру і веселу людину, справжнього професіонала, що вболівав за український Крим.

Опівдні 6 травня біля будинку на околиці Ірпеня почали збиратися люди з квітами. В руках одного з присутніх — портрет Геннадія Михайличенка, обрамлений чорною стрічкою. На фото він, посміхаючись, стоїть на тлі українського прапора.

Нагла смерть Геннадія стала шоком для його близьких і друзів. Він загинув у віці 47 років. За словами рідних, смерть наздогнала його раптово. 3 травня він перебував під Києвом на риболовлі. Коли він закидав вудку, волосиня потрапила на високовольтні дроти, і його серце не витримало потужного удару струмом.

Провести в останню путь Геннадія прийшли численні кримчани, які, як і Михайличенко, вимушено переїхали на материк після анексії півострова. Зі світками в руках стоять дружина Наталя та її мати. Разом із сином Геннадієм попрощаючись з кримським журналістом прийшли його однокласники.

«Він дуже не любив, коли до нього була надмірна увага. Я і мої діти настільки любили свого батька, і він любив нас, і це почуття завжди буде з нами. Ми втратили людину, але ніколи не втратимо його душу, його гумор, його мужність, його любов. А любов ніколи не вмирає», — сказала Наталя Михайличенко під час церемонії прощання.

У Геннадія залишилося троє дітей. Його

дочка Христина — талановита піаністка, яка захищає Україну на багатьох міжнародних конкурсах. Наразі вона перебуває у Брюсселі, де бере участь у концерти.

«У ці трагічні для всієї країни години вона представляє Україну. Вчора вона грава в Парижі. На сцені було два прапори: один — український, другий — європейський. Їх вісім разів викликали на біс, і це було справжнє свято», — розповіла Наталя.

Талант дочки Геннадія відзначило керівництво країни. Христина стала однією з перших українок, які отримали біометричний паспорт від Президента України Петра Порошенка.

Остання мрія — видати книгу про кримський Майдан

Геннадій народився на Донбасі в 1968 році. Відслужив в армії, після чого вступив на факультет української філології Сімферопольського державного університету. За час навчання захопився літературознавством, навчався в аспірантурі.

Геннадій активно займався викладацькою діяльністю: у різni роки навчав студентів Таврійського національного університету, Кримського інституту МВС і Кримського інженерно-педагогічного університету. Розробляв авторські навчальні посібники з української мови.

Під час Євромайдану Геннадій став прихильником цього руху і регулярно відвідував протестні акції в Криму. Після анексії півострова разом з родиною переїхав до Києва, а пізніше оселився в місті Ірпінь, яке розташоване поруч зі столицею.

У Києві Михайличенко почав займатися журналістською діяльністю. Спочатку співпрацював із сайтом «Під прицілом», згодом перейшов у команду проекту «Крим.Реалій», де став редактором україномовної версії сайту.

Після переїзду він не залишив викладацьку та наукову діяльність. Геннадій став керівником проекту «Українська мова онлайн для Криму». Метою цієї ініціативи є дистанційне вивчення української мови для юних кримчан, які тепер позбавлені можливості відвідувати подібні уроки в школах.

Наприкінці квітня, розповідаючи про цей проект журналістам, він зазначив, що дистанційне навчання є

дуже важливим, оскільки багато дітей з півострова пов'язують своє майбутнє з Україною.

«Багато хто ідентифікує себе з Україною, але отримувати як освітню, так і культурну інформацію про українську культуру й українську літературу їм стає значно складніше. Ці чинники породили ідею створення проекту», — сказав Г. Михайличенко.

Громадський активіст і давній друг Геннадія Андрій Щекун розповів, що великою мірою Михайличенко, яку він не встиг втілити, було видання книги про кримський Євромайдан.

«У нас був секрет — ми з Геною планували видати книгу про рух «Євромайдан-Крим», в якій хотіли викласти хроніку цих подій у фактах, особах, особистостях. Він уже почав збирати різні інформаційні матеріали», — сказав А. Щекун.

Активіст висловив надію, що соратники Геннадія доведуть його справу до кінця, і книга таки буде видана.

Справжній патріот Криму

Андрій Щекун розповів також про те, що запам'ятив Михайличенка як патріота своєї держави ще зі студентських років, як житредактінського активулюючої людини.

«Він був дуже хорошим сім'янином. Завжди шанобливо говорив про свою родину, пишався своїми дітьми, дружиною. Був дуже радий досягненню дочки на міжнародному рівні. Був дуже комунікативним, чуйним і завжди готовим до діалогу», — розповів Андрій.

Свої співчуття близьким загиблого висловив також міністр інформаційної політики України Юрій Стець.

«Ця трагічна втрата стала непоправною не тільки для родини, друзів і колег Геннадія Михайличенка, а й для всього Криму і в цілому для всієї України. Від імені Міністерства інформаційної політики та від себе особисто висловлюю ширі співчуття родині, близьким і колегам загиблого», — сказав Стець.

Радник міністра інформаційної політики,

Викладачі кафедри української філології та студенти-філологи Кримського інженерно-педагогічного університету глибоко вражені трагічною загибеллю нашого колеги — ерудованого викладача, прекрасного майстра своєї справи, щирого друга й товариша, улюбленця студентства, відданого патріота України

Геннадія Борисовича Михайличенка.

Висловлюємо глибокі співчуття його родині, друзям і всім, хто його добре знат і шанував.

Після віходу у Вічність людини, яка гідно пройшла свій земний шлях, залишається його праця та вічні учні.

Світла пам'ять про незабутнього колегу назавжди залишиться в наших серцях.

Кафедра української філології КІПУ

політолог Сергій Костинський підкоряслив, що українське суспільство втратило велику людину і справжнього кримського патріота, який залишився вірним своїй країні і своєму покликанню.

«Загибел Геннадія Михайличенка особливо відчути через те, що справжня кримська журналістика збереглася тільки завдяки дуже вузькому колу професіоналів, когорті чесних і принципових кримчан», — написав Костинський на своїй сторінці в Facebook.

Члени редакції сайту «Крим.Реалій» також приєдналися до співчуття рідним і близьким Геннадія.

«Він залишив дружину з трьома талановитими дітьми, безлічі корисних справ і добру пам'ять про себе. Таким і запам'ятаємо його — добрим, усміхненим, безвідмовним», — написав на своїй сторінці в Facebook головний редактор проекту «Крим.Реалій» Володимир Притула.

У соціальних мережах багато колишніх студентів Михайличенка зізналися, що були шоковані новиною про передчасну загибель свого викладача.

«Це — найtragічніша з новин. Це — мій перший справжній університетський викладач. Він там багато зробив, і ще мав зробити. Виховав прекрасну донечку, яка прославляє тепер Україну в усому світі», — написала кримчанка Анастасія Мара.

Вона та інші кримчани, які навчалися у Михайличенка, на своїх сторінках у соціальних мережах зазначили, що саме йому вони зобов'язані своїм знанням і любов'ю до української культури.

Іван ПУТИЛОВ

* * *

Редакція «Кримської світлиці» і читачі «Світлиці» глибоко сумують з приводу непоправної втрати — трагічної загибелі українця, патріота, талановитого науковця і педагога, прекрасного чоловіка і батька Геннадія Михайличенка і висловлюють ширі співчуття родині і близьким померлого...

Пропонуємо уважі читачів поетичне звернення Сергія Рожновського до російського солдата, який воює проти України.

РУССКОМУ ВАНЕ ПОСВЯЩАЄТЬСЯ!

Адский спектакль под названим «PUTA! Зритель, актер — все смешалось на сцене. Пишут сценарии два

лилиPUTA...

И — гладиаторов кровь на арене!

В ложе роскошной сидят лилиPUTA...

лилиPUTA... Радует глаз им кровавая баня!

Вот — вдохновенно драит каюты Русский парнишка

по имени Ваня!

Он свято верит в правду каналов...

И что спасает своих от бандер!

Он не желает почета и лавров!

Только б доволен был эзэсээррр!

Все по сценарию:

ругань и песни,

Маски и ружья наперевес!!!

Господи-Боже, спаси и воскресни!

Ване парнишке дай знак Ты с небес!

Пусть он увидит другими глазами

Желтое Солнце, небес Синеву!

Чтоб лилиPUTЫ твоими руками Не натянули в бою тетиву!

Русский парнишка по имени Ваня!

Ты оглянись на свои рубежи.

Ведь лилиPUTЫ, тебя оболВаня,

Танцы устроют в нашей во ржи!!!

на нього із залізякою. Водія обуриво, що Рожновський розмовляє українською мовою. Цей випадок став останньою краплею, яка змусила Рожновських виїхати із Маріуполя. Ірпінь прийняв їх приязно. «Тут я почуваюся спокійно», — говорить Сергій Рожновський. Він уже написав вірші про Ірпінь та розташовані поруч Бучу і Гостомель. Сергій Миколайович пише вірші українською, російською і польською мовами. Вийшли друком його книжки цими мовами.

26 квітня в Ірпінському історико-краєзнавчому музеї відбувся вечір української та польської поезії Рожновського «Думка на два серця». Вірші Сергія Рожновського пролунали у виконанні автора та його доньки Марії.

Анатолій ЗБОРОВСЬКИЙ, директор Ірпінського історико-краєзнавчого музею

ЧОЛОВІЧИЙ РАДІОГОЛОС ІРПЕНЯ З МАРІУПОЛЯ

Наприкінці минулого року радіо міста Ірпінь на Кіївщині заговорило чоловічим голосом. До цього міським радіомовленням завідували жінки. Нині радіопрограми готує і відповідно озвучує Сергій Рожновський. Він народився і виріс у Маріуполі, у 1986 році закінчив Харківський політехнічний інститут. Потім лейтенант Рожновський два роки служив у ракетних військах у Казахстані. Після повернення працював на кафедрі креслення Маріупольського металургійного інституту (тепер — Приазовський державний технічний університет).

Маріупольці розмовляють діалектом російської мови з домішкою українських слів. Наприклад, «чи»,

«НАЙГЕРОЇЧНІША ДИТИНА»

На 7-й щорічній Всеукраїнській премії «Диво-Дитина 2015» знаменитості, політики та спортсмени обрали переможців. Найбільше оваций зібрали діти, які здобули перемогу в номінації «Найгероїчніша дитина». Ними стали 8-річна Віра Яковлєва з села Маківка Полтавської області, котра врятувала з пожежі молодших братів і сестру, та 10-річна Катя Листошенкова з смт. Лиманське Роздільнянського району Одеської області, яка врятувала першокласника, що провалився під кригу.

Церемонія нагородження відбулася в актовій залі Міністерства освіти і науки України наприкінці квітня. Переможців привітали міністр освіти Сергій Квіт, голова журі народна артистка України Ольга Сумська та президент премії Віктор Новиков. Усі фіналісти отримали грошові премії, дипломи переможців, подарунки від партнерів премії та звання «Дитина року-2015».

А невдовзі після цього в актовій залі Головного управління ДСНС України в Одеській області виконувач обов'язків начальника Головного управління Орест Фок нагородив цінним подарунком Катерину Листошенкову. Сама ж юна геройня дуже скромно ставиться до свого відмінного вчинку і вважає, що допомога близькому — це обов'язкове правило, якого має дотримуватися кожна людина. Нагороду тут отримала також учителька початкових класів Катерина Коровіна.

Сама ж подія стала 14 лютого, коли в Будинку культури села Лиманське відзначали 25-річчя виводу військ з Афганістану. Першокласник Альберт Рислінг тоді грався на льоду Кучурганського водосховища і провалився. Катя Листошенкова бачила, що трапилося, і спочатку намагалася врятувати хлопчика, подаючи йому гілки, але сама теж провалилася. Діти, які були поблизу, стали кликати на поміч дорослих. Першою прибігла вчителька Катерина Коровіна. Вона скинула куртку і по-пластунськи направилася до потерпілих. Спочатку витягнула Катю, а потім підпovзла до Альberta.

«Він хвилин 5-7 був у крижаній воді, його пальчики просто вислизнули із моєї руки і він пішов на дно. Я, не задумуючись, стрибнула в ополонку, піймала його і передала нашому колишньому учню Ігорю Снітковському, який підпovз до нас», — розповіла згодом Катерина Миколаївна.

Чоловіки, які прибули на допомогу, створили живий ланцюг, витягли дітей та вчительку на берег і передали бригаді швидкої допомоги.

Сергій ГОРИЦВІТ

ДЕНЬ ПЕРЕМОГИ - ЦЕ НЕ ЛІШЕ ПОМПЕЗНІ ПАРАДИ...

У селищі Важини Підпорозького району Ленінградської області Російської Федерації три школярі закидали камінням 77-річного в'язня концтабору Анатолія Федотова. Про це пише УНІАН, посилаючись на місцеве російське видання 47news.ru.

За даними видання, А. Федотов повертається з церемонії урочистого вруччення медалей до 70-річчя Перемоги, коли його атакувала група з трьох учнів молодших класів. Літнього чоловіка закидували камінням протягом трьохсот метрів шляху додому.

Про А. Федотова відомо, що він був вивезений з села Согінці Підпорозького району і з 1941-го до 1944-го перебував у фінському концтаборі під Петрозаводськом. За словами доньки в'язня, до табору він потрапив у чотирірічному віці.

«Його привезли туди разом з 7-річною

сестрою, матір'ю, бабусею і дідуsem, який помер там же, у таборі. Було ще двоє братів. Один з них 18-річним загинув на фронті», — розповіла дочка Федотова Тетяна. — У нас в Важинах близько ста осіб в'язнів. Для Підпорозького району це не рідкість».

«...Закидали 77-річного глухого і кульгавого старого камінням. ...Він ніколи нікому поганого слова не скаже. ...Мій дід був дитиною в таборі у фашистів, голодував. Для того, щоб зберегти йому життя, його дідусь жертвував свій пайок. Мені прикро і горко усвідомлювати, наскільки навихованими і жорстокими можуть бути діти», — написала «ВКонтакте» внутика Федотова Ольга Єрмакова.

Як повідомляє 47news, школярі були опи-

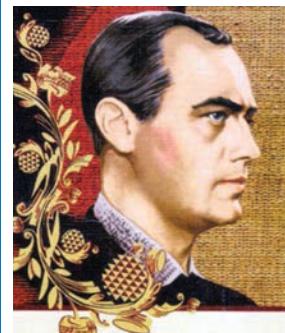
тані і «з ними була проведена виховна бесіда». З'ясувалося, що діти взагалі не знають значення слова «в'язень»!

Ніби якщо не «в'язень» — то... менший грі?

ВІРШІ НАШОГО ДИТИНСТВА

Микола ВІНГРАНОВСЬКИЙ

Поет. Прозаїк. Актор. Кінорежисер. У всьому неповторний італановитий, він і для дітей написав розкуті, вільні від штампів, дотепні, мелодійні поезії, які вже давно «прописалися» в читанках, збірниках з позакласного читання. За свою формую його вірші іноді нагадують народнопісенну творчість. Наповнюючи їх фольклорними образами, письменник уміє підмітити все кумедне і смішне й серйозно про це розповісти, захопити дітей красою навколошнього світу. Так, добродушний дядько Грім «любив гриміти», «налив

КОЛІСКОВА

Спи, моя дитино золата,
Спи, моя тривого
карюока!
В теплих снах ідути в поля
жита,
І зоря над ними йде
висока.
Спи, моя гіллячко
голуба,
Тихо в моїм серці
і щасливо.
За вікном хлопочеться
плавба
Твоїх літ і долі гомінів.
Спи, моя дитинко,
на порі.
Тіні сплять і сонна
яворина...
Ta, як небо в нашему
Дніпрі,
Так в тобі не спить хай
Україна.
Хай вона не спить в тобі
повік,
Бо вона для тебе
і для світу...
Люлі, мій маленький
чоловік,
Капле сон сріблястий
з верховіт...

на теплій щоці,
I виглядую зайчик,
поки йому видно.
Горобцям привезла
по три пуди зерна,
По два пуди зерна
їх сусдам — синичкам.
Снігурям по пуду,
аби кожен з них знав,
Як в снігах зимувати
і як жити на позичках.
Прилетіла весна
на рябому коні,
Снігу сорок лопат
привезла для годиться.
І мені привезла
все, що треба мені,
Але що привезла,
не скажу, — таємниця.

На рябому коні
прилетіла весна,
Снігу сорок лопат
її прикладіла плечі.
На рябому коні,
що везла — не везла,
Але дещо і нам
привезла для малечі.
Привезла шавело
для зелених борщів,
В білій хмарі дощу
привезла на Великдень.
З нею зайчик приїхав

* * *
Вів сні наша зась
зовні задрімав.
Якби не в сні,
то де б йому дрімати?
На теплу землю
вхонько поклав
І серце своє заяче підлапи.
Додому ніч собі
на небо йшла,
I на зорю дивилася
мурашка...
Дрімайлику тим часом
зацвіла
Під вусом, під
самісінським, — ромашка!
ГРИМ
Була гроза, і грім гримів,
Він так любив гриміти,
Що аж тремтів,
що аж горів
На траві і на квіти.
Грім жив у хмарі, і згорі
Він бачив, хто що хоче:
Налив грозою грім яри,
Умив озерам очі.
А потім хмару опустив
На сад наш на щасливий
І натрусив зі сливи сливи,
Щоб легше було сливи.
Та тут до грому навздогін

Сама собою річка ця тече,
Маленька річечка,
вуゼнька, як долона.
Ця річечка Дніпра
тихенка синя доня,
Маленька донечка
без імені іще.
Вона тече в городі
в нас під кленом,
І наша хата пахне її
борщем.
Цвіте над нею небо
здоровенно
Солодкими хмаринами
з дощем.
Ця річечка тече
для клена і для мене,
Її тоді я бачу, коли сплю.
Я річечку оцю
в городі в нас під кленом
Як тата й маму
і як мед, люблю.

КРАЩИЙ ЮНИЙ АКОРДЕОНІСТ ЛЬВІВЩИНИ

Цієї весни у Львові пройшов обласний конкурс виконавців на баяні та акордеоні серед учнів молодших і старших класів відділів народних інструментів початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (ПСМНЗ) Львівщини. Перші тури конкурсу відбулися на місцях у музичних школах області, а другий тур — в обласному центрі.

Олександр Басара, учень третього класу Дитячої музичної школи м. Соснівки, що на Львівщині (директор — Ернест Васильшин), не просто взяв участь у конкурсі, а й став володарем диплома II ступеня. Це дуже поважна і приємна відзнака для юного музиканта. Наставник Сашка Йосиф Мулик — досвідчений

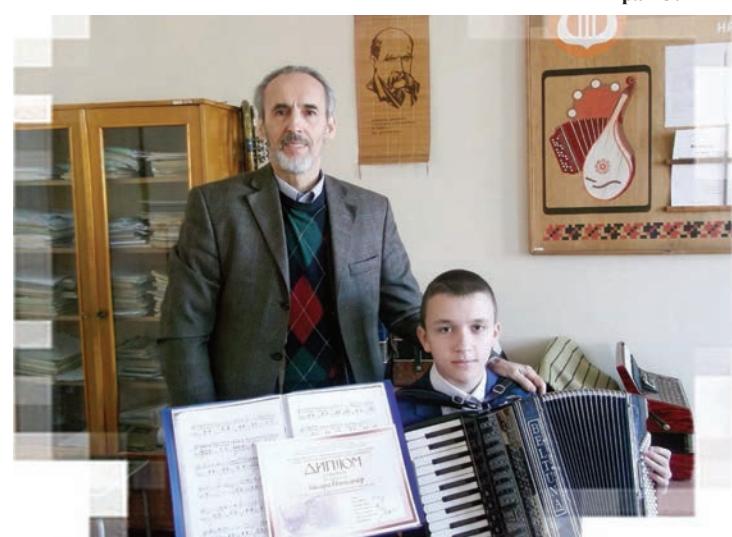
педагог, висококласний викладач, професійний музикант — дуже втішений виступом свого учня. «Олександр Басара вдало виступив у першому турі, тому був рекомендований на другий тур. Сашко мав готовність і бажання виступити серед інших учасників у конкурсі. Йому вдалося передати характери різних творів, які він виконував. За програмою це був поліфонічний твір, твір крупної форми і п'єса. Сашко виступив з «Прелюдією» Хауга, «Сонатиною в класичному стилі» Доренського та «Іспанським вальсом» Нормана. Всі твори він виконував упевнено, настроєво, з душою. Він не поглядав на клавіші, а це дуже показово, бо також говорить про

рівень підготовки учня».

Організатором конкурсу є методичний кабінет навчальних закладів мистецтва і культури при департаменті з питань культури, національностей та релігій облдержадміністрації. Проводиться конкурс з метою підвищення професійного рівня виконавської майстерності учнів народних відділів, творчих можливостей, популяризації баянного й акордеонного мистецтва, збагачення репертуару, стимулювання активності викладачів та активізації навчального процесу.

Олександр Басара повернувся у Соснівку з дипломом і ще більшим бажанням займатися музикою. Звичайно, під опікою свого наставника Йосифа Мулика, який не тільки передає знання, а й всю душу вкладає у своїх учнів, вчить їх так відчувати інструмент, щоб бути з ним одним цілим. Багатий музичний досвід Йосифа Григоровича і невічерпна криниця таланту і професіоналізму стають запорукою підготовки не просто майбутніх музикантів, а, насамперед, гарантам виховання молодого покоління в любові до народного мистецтва, до духовності через музику, до краси душі.

Віра ОЛЕШ

Йосиф Мулик з учнем — Олександром Басаром

КВІТИ ПЕРЕМОЖНОГО ТРАВНЯ

— Мені не довелося воювати у Велику Вітчизняну війну. Був тоді дитиною, — розповідає Микола Моргун, голова Спілки художників Криму, заслужений художник України.

— Але тріумфування в День Перемоги відчуваю донині. Цей

день для мене став назавжди святом душі, кращим святом,

ніж навіть зустріч Нового року.

Із таким настроєм прийшли в Будинок художника Сімферополя на відкриття виставки, присвяченій 70-річчю Великої Перемоги, багато авторів демонстрували картини, скульптурних композицій і виробів із каменю. Майже дві стіни зайняли великоформатні полотна Юрія Фастенка: триптих «Перемога», «Навічно в пам'яті поколінь», «Аджимушкай. Пам'ять». Він, старійшина

кримських художників, майстер станкового та монументально-декоративного живопису, про війну знає не з розмов, і вона пронизує всю його творчість. Картини переносять нас у ті віддалені мирні десятиліттями роки, змушують стискатися серця в тих, хто все це бачив, виніс на своїх плечах тяжість війни й окупації, а молодим нагадує про те, що не можна забувати.

Ю. Фастенко безвідривно-прошально відвляється вслід добровольцям, що відправляються на фронт у 1941 році. В них та інших героях картин втілено велику духовну силу народу, який став на боротьбу з ворогом. У напруженні, повному ненасті та гніву мовчання прочитується стримувана, готова от-от прорватися назовні лють. Руки тримають зброю в суворій, гранично ясній ситуації неминучої сутички з віроломними нападниками на нашу землю. Видно, якими неймовірними зусиллями ми вистраждали цю перемогу. І коли молода пара у весільному вбранні приходить до вічного вогню вклонитися, покласти квіти пам'яті загиблим, це — гідний чинок.

— Ідеш по місцях боїв за Севастополь, і серце залишається в тих жорстоко-великих роках, — розповідає Петро Карнаух.

Захист бойових рубежів, повітряний наліт фашистів, відправлення пораненого на «велику землю», портрети генерала, учасника штурму Сапун-гори Н. К. Закуренкова, матросів, солдатів — цю серію картин аквареллю, вугіллям та іншими графічними матеріалами художник створив сорок років тому, отримав за неї першу премію в конкурсі до 30-річчя Перемоги. З того часу вона перебуває в Музеї геройчної оборони та визволення Севастополя. Її побачили глядачі на виїзних виставках у столицях Литви,

Болгарії. До нинішнього 70-річного ювілею Великої Перемоги з цієї колекції в Сімферополі демонструється чотиринацільдь художніх творів, ще дев'ять перебувають в експозиції музею історико-меморіального комплексу геройчним захисникам Севастополя «35-та берегова батарея», три з яких там залишаються назавжди в подарунок від автора.

Серед тих, хто наближал День Перемоги, був і батько художника — Михайло Карнаух, портрет якого також є в експозиції. Він повернувся живим з війни, відбудовував зруйнований Крим і прожив до 97 років. На тлі картин поряд з портретом батька я і зробила фотознімок Петра Михайловича, сина-митця, який є живим очевидцем драматичного воєнного періоду і на 88-му році життя продовжує писати про нього свій художній літопис. Люди на його картинах прекрасні в найтяжчі хвилини. В них є відчуття вічності. Нічого ефектного, а торкає душу, зберігає теплоту людських почуттів.

Правдиво, сильно, не лише переключуючи глядача в достовірності того, що відбувається на полотні, а й заряджаючи його піднесеністю, зображені герої творів Віктора Задирієнка («Ветеран»), Валентина Григор'єва («Портрет майора І. В. Танькова, начальника кримської застави»), Леоніда Герасимова («Пам'ять»), «У День Перемоги», Миколи Моргуна («Пам'ять В. Д. Бернадського, народного художника України і Росії, ветерана Великої Вітчизняної війни»).

У концептуальній спільноті портретів учасників війни веде свою живописну розповідь про подвиг людини в

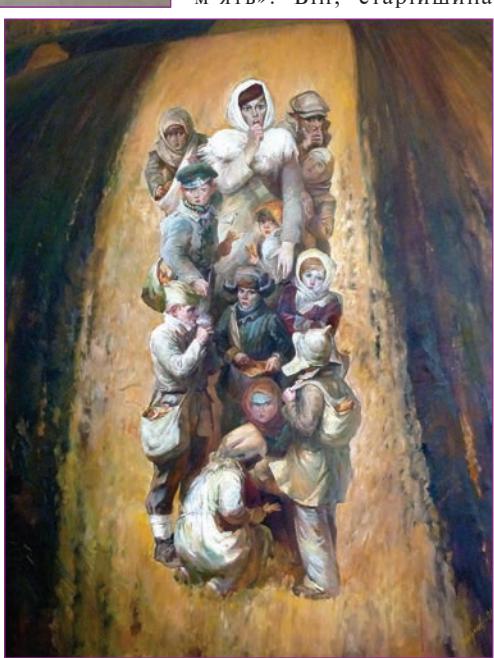
особливих, екстремальних умовах Георгій Куриленко («Комісар партизанського загону М. П. Беляєв», «Начальник штабу партизанського загону Н. М. Плетніов»).

Минуле в композиції О. Юшиної «Ріо-Рита» — патефон з платівкою в міському дворику на столі, де поряд лежать листи-трикутники з фронту, органічно вживається зі спогадами про чорноморський десант О. Зубкова, а в сьогоднішньому квітковому салюті до Дня Перемоги в «Червоні маки Севастополя» Л. Грейсер, «Весняний букет» В. Антоненка, «Квіти синючку» В. Максимушкіна, «Квіти переможного травня» Г. Руденко.

Більшості з нас, сучасних художників, випало жити в спокійний, мирний час, — говорить народний художник України Леонід Герасимов. — Ми могли собі дозволити малювати пейзажі, натюрморти. Але, як бачимо сьогодні, краса не врятує світ. Часи настали тривожні, й нам потрібно надоложувати окремі тематичні напрямки, працювати так, щоб від нашої палітри люди ставали добрішими, доброчільвішими. Натхнення на творення — це для нас нині головне!

А щоб живописні полотна і скульптурні вироби, створені всіма поколіннями кримських художників про воєнне лихоліття на нашій землі, насперед митцями-фронтовиками, яких уже немає в живих, люди могли побачити не лише в музеях і на виставках, заслужений художник України Тетяна Шевченко запропонувала опублікувати їхні репродукції в художньому альбомі.

Валентина НАСТИНА

ЛОМАЧЕНКО ДВІЧІ ПОСТАВИВ РОДРІГЕСА НА КОЛІНА

Чемпіон світу за версією Всесвітньої боксерської організації (WBO) в напівлегкій вазі українець Василь Ломаченко здобув дострокову перемогу над пуерториканцем Гамальєром Родрігесом та вдруге захистив чемпіонський пояс.

Поєдинок відбувся в ніч на неділю в Лас-Вегасі (США), повідомляє «Укрінформ».

У п'ятому та восьмому раундах з Родрігесом зімалися бали за удари нижче пояса. У сьомому раунді Родрігес ставав на коліно після пропущеного удару в корпус. У дев'ятому раунді після пропущених ударів Родрігес знову став на коліно і піднявся лише на рахунок «десять», після чого рефері Роберт Берт достроково зупинив бій.

За статистикою ударів CompuBox, за поєдинок Ломаченко зміг донести до цілі 227 ударів з 586 викинутих, Родрігес — 55 з 285-ти.

Того ж вечора у Лас-Вегасі відбувся «поєдинок століття»: непереможний американський боксер Флойд Мейвезер здобув свою 48-ту перемогу, за очками здолавши філіппінця Менні Пак'яо.

Нагадаємо, що бій став рекордним за багатьма показниками. Ціни на квітки були найвищими в історії (до \$150 тисяч), сумарний дохід від цієї події складе близько 400 мільйонів доларів. Дохід Мейвезера може скласти близько 150 мільйонів доларів, а Пак'яо — близько 100 мільйонів доларів. Жоден боксер в історії не отримував таких гонорарів за один бій. Колишній чемпіон світу в суперважкій вазі Майк Тайсон, якого цей бій не вразив, назвав боксерів просто бізнесменами, які показують не найкращий бокс, але ухитяються при цьому «заробляти скажені гроші»...

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджені приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо готовувати до друку щотижневі номери газети і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті цієї газети виставляється електронна версія тижневика, зокрема у pdf-форматі. Розміщену нижче інформацію про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. Редакція «KC»

O **ФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ** на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театрально-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. **Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nnu.kultura@gmail.com**

